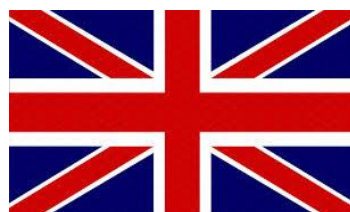

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2018

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ – ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Επιμέλεια - Σύνταξη:

Παναγιώτης Παπαναστασίου, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Δημήτριος Θωμόπουλος, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄
Χρυσάνθη Λεβέντη, Γραμματέας ΟΕΥ Β΄

Λονδίνο, Ιούλιος 2019

Πίνακας περιεχομένων

1.	Η οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου.....	1
1.1	Επισκόπηση της βρετανικής οικονομίας.....	1
1.1.1	Η δομή της βρετανικής οικονομίας.....	3
1.1.2	Βασικά οικονομικά μεγέθη.....	14
1.1.3	Το εξωτερικό εμπόριο του ΗΒ.....	16
1.1.3.1	Το Εμπόριο αγαθών.....	18
1.1.3.2	Εμπόριο υπηρεσιών.....	22
1.1.4	Επενδύσεις.....	26
1.2	Στοιχεία της οικονομίας των διοικητικών διαιρέσεων της χώρας.....	27
1.3	Οικονομικές προβλέψεις για το 2019.....	28
1.4	Οι οικονομικές σχέσεις Ηνωμένου Βασιλείου στο διεθνές πεδίο.....	31
2.	Οι οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – Ηνωμένου Βασιλείου.....	33
2.1	Γενικά για τις διμερείς οικονομικές σχέσεις.....	33
2.1.1	Το διμερές εμπόριο αγαθών.....	35
2.1.2	Διμερές εμπόριο υπηρεσιών.....	40
2.2	Άμεσες επενδύσεις.....	44
2.2.1	Επενδύσεις της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο.....	44
2.2.2	Επενδύσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ελλάδα.....	47
2.3	Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας – Ηνωμένου Βασιλείου.....	48
2.4	Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας (2018).....	49
3.	Συμπεράσματα – προτάσεις.....	52
3.1	Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών.....	52
3.2	Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων.....	54
3.3	Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας.....	55
4.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	58
4.1	Αναλυτικά στατιστικά στοιχεία.....	58
4.2	Χρήσιμες διευθύνσεις.....	64

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1: Η δομή της βρετανικής οικονομίας	3
Πίνακας 2: Η δομή της βρετανικής μεταποίησης (2008-2015) Σε εκατ. λίρες	8
Πίνακας 3: Η δομή του βρετανικού κλάδου παροχής υπηρεσιών (2008-2015) Σε εκατ. λίρες	10
Πίνακας 4: Βασικά οικονομικά μεγέθη (χώρας)	14
Πίνακας 5: Το Εξωτερικό εμπόριο του Ηνωμένου Βασιλείου	16
Πίνακας 6: Το Εμπόριο Αγαθών του ΗΒ σε αξία (δισ. λίρες), 2017-2018	18
Πίνακας 7: Οι δέκα σημαντικότεροι εξαγωγικοί προορισμοί του Ηνωμένου Βασιλείου και η θέση της Ελλάδας, 2018	19
Πίνακας 8: Οι δέκα σημαντικότεροι προμηθευτές του Ηνωμένου Βασιλείου και η θέση της Ελλάδας 2018	19
Πίνακας 9: Εξαγωγές αγαθών του Ηνωμένου Βασιλείου	20
Πίνακας 10: Εισαγωγές αγαθών του Ηνωμένου Βασιλείου	21
Πίνακας 11: Εμπόριο Υπηρεσιών του ΗΒ, 2017-2018	22
Πίνακας 12: Εισπράξεις από Υπηρεσίες του ΗΒ, 2017-2018	23
Πίνακας 13: Πληρωμές για Υπηρεσίες του ΗΒ, 2017-2018	24
Πίνακας 14: Οι δέκα σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών ΗΒ και η θέση της Ελλάδας, 2018	25
Πίνακας 15: Οι δέκα σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών του ΗΒ και η θέση της Ελλάδας, 2018	25
Πίνακας 16: Επενδύσεις από και προς το Ηνωμένο Βασίλειο	26
Πίνακας 17: Στοιχεία γεωγραφικής εκτάσεως, πληθυσμού και πλούτου ανά περιοχή του Ηνωμένου Βασιλείου, 2017	27
Πίνακας 18: Διμερές Εμπόριο Ελλάδας - Ηνωμένου Βασιλείου, 2014-2018	33
Πίνακας 19: Διμερές εμπόριο αγαθών Ελλάδας - Ηνωμένου Βασιλείου, 2017-2018, HMRC35	35
Πίνακας 20: Κυριότερες κατηγορίες εξαγομένων και εισαγομένων προϊόντων	36
Πίνακας 21: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ηνωμένου Βασιλείου	37
Πίνακας 22: Τα 15 κυριότερα εξαγόμενα και εισαγόμενα προϊόντα (κατά 4ψήφια Δασμ. Κλάση) και ποσοστό συμμετοχής τους στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών και εισαγωγών αντίστοιχα	38
Πίνακας 23: Διμερές Ισοζύγιο Υπηρεσιών	40
Πίνακας 24: Εισπράξεις της Ελλάδας από το Ηνωμένο Βασίλειο, 2016-2017	40
Πίνακας 25: Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από το Ηνωμένο Βασίλειο	41
Πίνακας 26: Πληρωμές της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο, 2016-2017	42
Πίνακας 27: Επενδύσεις της Ελλάδας στο ΗΒ	44
Πίνακας 28: Απόκτηση ΝΙΝ από Έλληνες πολίτες, 2009 – 2018	45
Πίνακας 30: Αριθμός Επενδυτικών Σχεδίων στο ΗΒ με χώρα προέλευσης κεφαλαίων την Ελλάδα	46
Πίνακας 31: Επενδύσεις του ΗΒ στην Ελλάδα	47
Πίνακας 32: Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών	53
Πίνακας 33: Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από το Ηνωμένο Βασίλειο	54
Πίνακας 34: Εξαγωγές Ελλάδας στο ΗΒ, 8-ψήφια δασμ. κλάση, 2017-2018	58
Πίνακας 35: Εισαγωγές Ελλάδας από το ΗΒ, 2017-2018 (8ψήφια δασμ. κλάση)	60
Πίνακας 36: Διμερές Εμπόριο Υπηρεσιών: Εισπράξεις του ΗΒ από Ελλάδα, 2017-2018	62
Πίνακας 37: Διμερές Εμπόριο Υπηρεσιών: Πληρωμές του ΗΒ προς Ελλάδα, 2017-2018	63

1. Η οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου

1.1 Επισκόπηση της βρετανικής οικονομίας

Η οικονομία του ΗΒ είναι η έβδομη μεγαλύτερη στον κόσμο, ενώ το Λονδίνο είναι ένα από τα σημαντικότερα χρηματοοικονομικά κέντρα και η πόλη με το μεγαλύτερο ΑΕΠ μεταξύ των αντίστοιχων ευρωπαϊκών. Η οικονομία του ΗΒ υπέστη μετάλλαξη και από μια ισχυρή βιομηχανική οικονομία, μέχρι τη δεκαετία του 1970, μετατράπηκε σε μια ανοικτή οικονομία υπηρεσιών, με αιχμή του δόρατος τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες που συντηρούν ένα ολόκληρο πλέγμα υποστηρικτικών υπηρεσιών. Στην παρούσα χρονική περίοδο το οικονομικό αυτό μοντέλο τίθεται εν κινδύνω από την **απόφαση για Έξοδο από την ΕΕ**, καθώς καθίσταται αμφίβολη η διατήρηση του Λονδίνου ως χρηματοοικονομικού κέντρου της Ευρώπης και η ελκυστικότητά του ως προορισμού για κεφάλαια και ανθρώπους.

Η επικρατούσα αβεβαιότητα σχετικά με τη συμφωνία Εξόδου και τη μελλοντική σχέση με την ΕΕ έχει επιδράσει αρνητικά στην οικονομία, ιδίως στο πεδίο των επιχειρηματικών επενδύσεων και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Η **ανάπτυξη** επιβραδύνθηκε έτι περαιτέρω το 2018 σε 1,4%, παρά το, ως επί το πλείστον, ευνοϊκό διεθνές οικονομικό περιβάλλον και τους ρυθμούς ανάπτυξης της Ευρωζώνης και των ΗΠΑ να βρίσκονται σε σαφώς υψηλότερα επίπεδα. Λόγω της υψηλής αβεβαιότητας οι **επιχειρηματικές επενδύσεις** σημείωσαν πτώση, παρά το γεγονός ότι η υποτίμηση της στερλίνας προσέλκυσε επενδυτικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό, ιδίως για εμπορικά ακίνητα. Αντίστοιχα, παρότι ο **πληθωρισμός** σταδιακά αποκλιμακώθηκε στη διάρκεια της χρονιάς (κοντά στο στόχο του 2%), η **ανεργία** βρίσκεται σε ιστορικά χαμηλά (4,1%) και οι εργαζόμενοι έλαβαν αυξήσεις πάνω από τον πληθωρισμό, η καταναλωτική εμπιστοσύνη διαβρώθηκε σημαντικά από την περιρρέουσα αβεβαιότητα για τις προοπτικές της οικονομίας.

Αν και προς το παρόν τα **δημόσια οικονομικά** της χώρας βρίσκονται υπό έλεγχο, αναμένεται να δεχθούν πιέσεις σε περίπτωση που συνεχιστεί η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας και εφαρμοσθεί επεκτατική πολιτική για την αναχαίτιση των επιπτώσεων της επικείμενης Εξόδου. Σύμφωνα με Διυπουργική Έκθεση που κατατέθηκε στο Κοινοβούλιο στις αρχές του 2018, το κόστος της Εξόδου στα δημόσια οικονομικά εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 3% του ΑΕΠ.

Στο πεδίο της **νομισματικής πολιτικής**, η Τράπεζα της Αγγλίας προέβη, κατά τη διάρκεια του 2018, σε δύο διαδοχικές αυξήσεις του επιτοκίου αναφοράς στο 0,75%, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι πληθωριστικές πιέσεις λόγω της υποτίμησης της στερλίνας. Η μείωση του πληθωρισμού, σε συνδυασμό με την αβεβαιότητα για το μέλλον της βρετανικής οικονομίας, έχει οδηγήσει την Τράπεζα της Αγγλίας σε υιοθέτηση στάσης αναμονής και δεν προβλέπεται περαιτέρω αύξηση του επιτοκίου τους επόμενους μήνες.

Όσον αφορά στις οικονομικές πτυχές της Εξόδου, πέραν του οριζόντιου θέματος της πρόσβασης στην Ενιαία Αγορά, τομείς ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τη βρετανική οικονομία είναι οι **χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, η δημιουργική και καινοτόμος βιομηχανία και οι μεταποιητικοί τομείς της αεροδιαστημικής, της αυτοκινητοβιομηχανίας και της φαρμακοβιομηχανίας.**

Στον **χρηματοοικονομικό τομέα**, οι φορείς του κλάδου υποστηρίζουν την διατήρηση της μεγαλύτερης δυνατής πρόσβασης στην αγορά της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, ορισμένες από τις κυριότερες εταιρείες του κλάδου έχουν μεταφέρει μέρος των ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων τους εκτός ΗΒ σε άλλο κ-μ της ΕΕ.

Στον τομέα του **εμπορίου**, παρά το γεγονός ότι η αγορά υποδέχθηκε ευνοϊκά την πρόβλεψη για μεταβατική περίοδο μέχρι το τέλος 2020, το σύνολο σχεδόν των επιχειρηματικών φορέων υποστηρίζουν τη σύναψη Συμφωνίας Ελευθέρου Εμπορίου με την ΕΕ.

Η αντιπολίτευση εστιάζει την κριτική της στην ασθενική αύξηση των πραγματικών εισοδημάτων, την αύξηση της μερικής απασχόλησης, την επιδείνωση των όρων πρόσβασης στο Εθνικό Σύστημα Υγείας και στο μείζον θέμα της σημαντικής αύξησης του κόστους αγοράς κατοικίας (ειδικότερα στο Λονδίνο) που καθιστά την απόκτηση κατοικίας στα μεσαία και χαμηλά στρώματα του πληθυσμού ιδιαίτερα επαχθή. Επίσης, θα πρέπει να προστεθεί η διεύρυνση της ανισότητας των αναπτυξιακών ρυθμών, του βιοτικού επιπέδου και των δυνατοτήτων απασχόλησης μεταξύ του άξονα Λονδίνου - Ν.Α. Αγγλίας και των υπόλοιπων περιοχών του ΗΒ.

1.1.1 Η δομή της βρετανικής οικονομίας

Η οικονομία του ΗΒ είναι μια ανοικτή οικονομία υπηρεσιών, με τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες να αποτελούν τον πυρήνα ενός πλέγματος υποστηρικτικών προς τις επιχειρήσεις υπηρεσιών, όπως νομικές, λογιστικές, και συμβουλευτικές υπηρεσίες. Η βιομηχανία έχει απολέσει τις τελευταίες δεκαετίες το σημαντικό ρόλο της στη βρετανική οικονομία με παραδοσιακούς και εμβληματικούς κλάδους της να αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα και μόνο συγκεκριμένους τομείς να παρουσιάζουν δυναμισμό, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία και η αεροδιαστημική.

Πίνακας 1: Η δομή της βρετανικής οικονομίας

(£ εκατ.)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 – ως % του ΑΕΠ
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν	1.694.417	1.761.347	1.844.295	1.895.839	1.969.524	2.049.629	2.117.724	100%
<i>Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε τρέχουσες τιμές</i>	<i><u>1.514.910</u></i>	<i><u>1.573.223</u></i>	<i><u>1.645.955</u></i>	<i><u>1.692.039</u></i>	<i><u>1.756.045</u></i>	<i><u>1.825.873</u></i>	<i><u>1.887.125</u></i>	89,1%
Γεωργία, Δασοπονία, Αλιεία	10.233	11.554	11.820	11.177	11.448	12.155	12.033	0,6%
Μεταποίηση (περιλαμ. Ενέργειας)	213.708	227.012	231.477	236.346	242.387	255.642	266.765	12,6%
Βιομηχανία	148.193	158.273	164.105	171.249	176.017	183.887	188.884	8,9%
Υπηρεσίες	1.290.969	1.334.657	1.402.658	1.444.516	1.502.210	1.558.076	1.608.327	75,9%
Κατασκευές	87.228	91.257	97.492	102.269	104.720	111.769	114.443	5,4%
Χονδρικό, Λιανικό Εμπόριο, Ξενοδοχεία, Μεταφορές κ.τ.λ	263.617	276.383	291.194	299.960	310.377	323.438	337.549	15,9%
Πληροφορίες και Επικοινωνία	93.919	98.561	103.431	106.033	110.364	117.562	124.999	5,9%
Ασφαλιστικές, Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες	118.361	123.101	126.223	119.124	128.571	129.685	129.455	6,1%
Δραστηριότητες Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας	202.068	206.076	220.737	235.353	243.090	247.663	251.795	11,9%
Επαγγελματικές, Επιστημονικές, Τεχνικές Υπηρεσίες	173.799	185.470	198.195	206.973	216.562	227.700	241.249	11,4%
Εκπαίδευση, Δημόσιες Υπηρεσίες, Υγεία	291.016	291.389	299.856	307.059	317.539	321.796	330.354	15,6%
Άλλες Υπηρεσίες	60.961	62.420	65.530	67.745	70.987	78.463	78.483	3,7%
Φόροι μείον Επιδοτήσεις	179.507	188.124	198.340	203.800	213.479	223.756	230.599	10,9%

Πηγή: OECD Library, StatExtracts, National Accounts UK

Η επικείμενη Έξοδος του ΗΒ από την ΕΕ θέτει σημαντικές προκλήσεις, καθώς θέτει εν αμφιβόλω τη διατήρηση της θέσης του Λονδίνου ως κυριότερου χρηματοοικονομικού κέντρου της Ευρώπης και την ελκυστικότητά του ως προορισμού για κεφάλαια και ανθρώπους και προκαλεί αρρυθμίες στη βρετανική βιομηχανία που συνδέεται άρρηκτα με τις ευρωπαϊκές αλυσίδες παραγωγής και το ρυθμιστικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο της ΕΕ.

Α) Γεωργία – Κτηνοτροφία -Αλιεία

Ο τομέας της **Γεωργίας, Αλιείας και Δασών** συμμετέχει με ποσοστό 0,6% στο ΑΕΠ της χώρας. Το μέλλον του τομέα είναι αβέβαιο, καθώς η γεωργία και η αλιεία του Ηνωμένου Βασιλείου λαμβάνουν ενισχύσεις τόσο από τη βρετανική κυβέρνηση όσο από την Κοινή Αγροτική Πολιτική και Κοινή Αλιευτική Πολιτική της ΕΕ.

Περίπου το 72% της έκτασης της χώρας είναι Χρησιμοποιούμενη Γεωργική Έκταση. Ο τομέας βρέθηκε το 2018 σε καθοδική πορεία. Το συνολικό εισόδημα από τη γεωργία μειώθηκε κατά £ 929 εκατ. (17%) σε £ 4.697 εκατ. σε σχέση με το 2017, παρότι η ακαθάριστη παραγωγή αυξήθηκε κατά £ 583 εκατ. (2,2%) σε £ 26.651 εκατ.. Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) μειώθηκε κατά £ 626 εκατομμύρια σε £ 9.586 εκατ. σημειώνοντας πτώση 6,1%. Ωστόσο, παρά την καθοδική τάση του τομέα ως ποσοστό του ΑΕΠ, διαχρονικά, η βρετανική γεωργία χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό εκσυγχρονισμού των μεθόδων παραγωγής και επιτυγχάνει να καλύψει το 61% των διατροφικών αναγκών του βρετανικού πληθυσμού, απασχολώντας το 1,53% (περίπου 477.000 άτομα) του συνολικού εργατικού δυναμικού. Η μέση ηλικία του αγροτικού πληθυσμού είναι τα 60 έτη.¹

Στον τομέα της **γεωργίας**, η αξία των καλλιεργειών το 2018 αυξήθηκε κατά 1,7% σε £ 9.400 εκατ. Οι κυριότερες καλλιέργειες είναι δημητριακά (κυρίως σιτάρι και κριθάρι), ελαιοκράμβη, ζαχαρότευτλα, κηπευτικά (φρούτα, λαχανικά ή καλλωπιστικά φυτά). Το Ηνωμένο Βασίλειο είναι ο τρίτος μεγαλύτερος παραγωγός σιτηρών και ελαιοκράμβης² της ΕΕ και η παραγωγή του αντιστοιχεί στο 8% της συνολικής παραγωγής της ΕΕ σε αυτά τα είδη. Επίσης είναι 4^{ος} μεγαλύτερος παραγωγός ζάχαρης από τεύτλα στην ΕΕ, με περίπου 4.500 χιλ. παραγωγούς. Το Η.Β. είναι περίπου κατά 60% άυταρκες στα λαχανικά, 10% άυταρκες στα νωπά φρούτα, 100% άυταρκες στις νωπές πατάτες. Τέλος, παρά την πτώση των βιολογικών καλλιεργειών από το 2010 και έπειτα (2018: 2,7% επί του συνόλου των καλλιεργήσιμων εκτάσεων), το Η.Β. είναι 2ο στην ΕΕ στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων, με 6.200 περίπου πιστοποιημένους παραγωγούς.

Στον τομέα της **κτηνοτροφίας**, το 2018 αποτέλεσε μια ικανοποιητική χρονιά με την αξία της παραγωγής να ανέρχεται σε £ 14.800 εκατ. (+2,6% σε σχέση με το 2017)

¹ Agriculture in the UK 2018, DEFRA

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/806616/AUK-2018-05jun19.pdf

² Η ελαιοκράμβη παράγει φυτικό έλαιο που χρησιμοποιείται στη μαγειρική και στην επεξεργασία τροφίμων. Τελευταία χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο στην παραγωγή βιοκαυσίμων.

και να αυξάνεται σε όλες τις υποκατηγορίες πλην του χοιρινού κρέατος. Το ΗΒ διαθέτει 34 εκατομμύρια πρόβατα, 9,9 εκατομμύρια βοοειδή, 188 εκατ. πουλερικά και 5 εκατ. χοίρους. Το ΗΒ είναι μεταξύ των Κ-Μ της Ε.Ε., σε όρους αξίας παραγωγής, τρίτο στο γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, τρίτο στο βόειο κρέας (βοδινό, μοσχαρίσιο) και πρώτο στο κρέας αμνοεριφίων.

Η **αλιεία**, παρότι βαίνει μειούμενη ως οικονομική δραστηριότητα, παραμένει σημαντική για τη χώρα. Οι κύριες αλιευτικές μονάδες βρίσκονται στη Σκωτία και την ΒΑ Αγγλία, και τα κύρια αλιεύματα του Ηνωμένου Βασιλείου είναι ο βακαλάος, η γλώσσα, ο πλευρονήκτης ή πλατέσσα (plaice), η ρέγγα, ο σπάρος (bream).

Εκτός από την καλλιεργήσιμη γη, οι **κύριοι φυσικοί πόροι** του Ηνωμένου Βασιλείου είναι άνθρακας, πετρέλαιο, φυσικό αέριο, ασβεστόλιθος, κρητίδα, μεταλλεύματα σιδήρου, μολύβδου, ψευδαργύρου, κασσίτερο, ασήμι και χρυσό. Ο άνθρακας και τα μεταλλεύματα σιδήρου, που αποτελούν την πρώτη ύλη για την παραγωγή χάλυβα, αποτέλεσαν τη βάση της αγγλικής βιομηχανίας, ωστόσο η παραγωγή τους έχει μειωθεί δραστικά τις τελευταίες δεκαετίες.

B) Ενέργεια

Η μείωση της παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου στη Βόρεια Θάλασσα είχε ως αποτέλεσμα το ΗΒ να εξαρτάται όλο και περισσότερο από τις εισαγωγές ενέργειας. Βεβαίως, το ΗΒ καταναλώνει λιγότερη ενέργεια σε σχέση με το 1998. Ειδικότερα, μεταξύ των ετών 1998 και 2018, καταγράφηκε πτώση 18% στην πρωτογενή ζήτηση ενέργειας και αντίστοιχα πτώση 17% στην τελική ενεργειακή κατανάλωση στο ΗΒ. Η πτώση οφείλεται στην αύξηση της χρήσης ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών από τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, σε κυβερνητικές πολιτικές που αποσκοπούν στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, καθώς και στη πτώση της μεταποιητικής δραστηριότητας στο Ηνωμένο Βασίλειο, ιδιαίτερα σε ενεργοβόρους κλάδους.

Την ίδια περίοδο, το ποσοστό της ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και από επεξεργασία αποβλήτων (όπως η αιολική, η υδροηλεκτρική ενέργεια και η βιομάζα) αυξήθηκε από 1% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας του Ηνωμένου Βασιλείου στο 12,5%.

Με βάση τα αποδεδειγμένα πετρελαϊκά αποθέματα του, το Η.Β. κατατάσσεται 30^ο παγκοσμίως (21^ο όσον αφορά στην παραγωγή), ενώ με βάση τα αποθέματα φυσικού αερίου, κατατάσσεται 46^ο στον κόσμο (20^ο όσον αφορά στην παραγωγή).³ Η δραστηριότητα εξόρυξης πετρελαίου συγκεντρώνεται στην ανατολική ακτή της Σκωτίας και της βορειοανατολικής Αγγλίας. Το ήμισυ περίπου των αποθεμάτων πετρελαίου του Η.Β. βρίσκεται στη Βόρεια Θάλασσα απέναντι από την ανατολική ακτή της Σκωτίας και ¼ αυτών στη Βόρεια Θάλασσα κοντά στις νήσους Shetland. Το

³ <https://www.eia.gov/>

μεγαλύτερο μέρος των αποθεμάτων φυσικού αερίου επίσης βρίσκεται στη Βόρεια Θάλασσα και ένα μικρότερο μέρος στην Ιρλανδική Θάλασσα και στην ηπειρωτική γη.

Η προσπάθεια περαιτέρω χρήσης της πυρηνικής ενέργειας τα τελευταία έτη, ως μια καθαρή μορφή ενέργειας, προσκρούει σε προβλήματα χρηματοδότησης, επιπλοκών στο πεδίο της διεθνούς πολιτικής και στην εμπλοκή που έχει προκύψει από την Έξοδο του ΗΒ από την Ε.Ε.

Παρά τη συνολική μείωση της κατανάλωσης ενέργειας του Ηνωμένου Βασιλείου και την αυξανόμενη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η εξάρτηση της Βρετανίας από την εισαγόμενη ενέργεια έχει επιστρέψει στα επίπεδα που επικρατούσαν στα τέλη της δεκαετίας του 1970. Το ΗΒ έγινε καθαρός εξαγωγέας ενέργειας το 1981 χάρις στην εκμετάλλευση του πετρελαίου και του φυσικού αερίου της Βόρειας Θάλασσας. Τα τελευταία χρόνια, η εξάρτηση από την εισαγόμενη ενέργεια είχε ανοδική τάση, αλλά τώρα έχει μειωθεί από την πρόσφατη κορυφή του το 2013.

Το Η.Β. είναι καθαρός εισαγωγέας τόσο πετρελαίου (κυρίως από Νορβηγία, Ρωσία και Νιγηρία) όσο και φυσικού αερίου (κυρίως από Νορβηγία, Ολλανδία, Κατάρ και Βέλγιο). Πρόσφατες έρευνες αποδεικνύουν ότι υπάρχουν κοιτάσματα σχιστολιθικού αερίου (Shale Gas) σε περιοχές της Δ. Αγγλίας, το πραγματικό μέγεθος των οποίων δεν έχει ακόμη προσδιορισθεί επακριβώς.

Το 2018⁴, η **παραγωγή πρωτογενούς ενέργειας** αυξήθηκε κατά 3,7% σε ετήσια βάση σε 131,5 εκατ. τόνους ισοδυνάμου πετρελαίου. Η παραγωγή ενέργειας το 2018 ήταν στο υψηλότερο επίπεδο από το 2011. Η παραγωγή πετρελαίου αυξήθηκε κατά 8,9%, ενώ η παραγωγή φυσικού αερίου μειώθηκε κατά 3,1%. Το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο αντιπροσώπευαν το 43% και το 30% αντίστοιχα της παραγωγής το 2018. Η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αυξήθηκε κατά 8,7%, με αύξηση της παραγωγής βιοενέργειας κατά 7,2% και αύξηση της παραγωγής αιολικής, ηλιακής και υδροηλεκτρικής ενέργειας κατά 12% λόγω της αυξημένης αιολικής και ηλιακής δυναμικότητας. Η παραγωγή πυρηνικής ενέργειας μειώθηκε κατά 7,5%. Η παραγωγή από καύση άνθρακα μειώθηκε κατά 15%, σε ένα νέο ιστορικό χαμηλό.

Η **κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας** βάσει εισροής καυσίμου μειώθηκε κατά 0,6% συνεχίζοντας την πτωτική τάση των τελευταίων δέκα ετών. Η κατανάλωση ενέργειας από άνθρακα μειώθηκε σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, καθώς οι παραγωγοί χρησιμοποίησαν περισσότερο τις ανανεώσιμες πηγές για παραγωγή το 2018, με τη βιοενέργεια και την αιολική, ηλιακή και υδροηλεκτρική κατανάλωση σε επίπεδα ρεκόρ. Η κατανάλωση πυρηνικής ενέργειας και από πετρέλαιο μειώθηκε, ενώ από φυσικό αέριο αυξήθηκε οριακά.

Το 2018, οι **εισαγωγές** μειώθηκαν κατά 0,1%, ενώ οι **εξαγωγές** αυξήθηκαν κατά 3,3%, κυρίως λόγω του αργού πετρελαίου, καθώς η παραγωγή από νέα πεδία εξήχθη

⁴ Energy Trends 2018
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/791293/Energy_Trends_March_2019.pdf

κατά κύριο λόγο. Η καθαρή ενεργειακή εξάρτηση διαμορφώθηκε στο 35,3%. Οι κύριοι τύποι των εισαγόμενων καυσίμων του Ηνωμένου Βασιλείου ήταν αργό πετρέλαιο, φυσικό αέριο και πετρελαϊκά προϊόντα (για παράδειγμα, βενζίνη και ντίζελ). Επίσης εισάγονται ηλεκτρική ενέργεια και άνθρακας και άλλα είδη στερεών καυσίμων (όπως ξύλο) σε μικρότερες ποσότητες.

Το 2018, η **συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας** μειώθηκε σε 334 TWh από 339 TWh το 2017 (-1,4%). Η παραγωγή ηλεκτρισμού έχει μειωθεί μεν κατά 14% από το 2008, αλλά εντός αυτής σημειώνονται σημαντικές αλλαγές στο μίγμα των καυσίμων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Η κύρια τάση είναι η απομάκρυνση από τον άνθρακα και η αυξανόμενη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η παραγωγή από άνθρακα μειώθηκε κατά 86%. από 124 TWh το 2008 σε 17 TWh το 2018, Κατά την ίδια περίοδο, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αυξήθηκε από 22 TWh το 2008 σε 111 TWh, αύξηση άνω του 400%.

Το **μερίδιο των ΑΠΕ στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας** το 2018, ανήλθε στο 33,3%, ενώ το μερίδιο του άνθρακα έχει περιοριστεί στο 5%, καθώς διεκόπη η λειτουργία τριών μεγάλων ανθρακωρυχείων στο πλαίσιο της μετάβασης σε πιο καθαρές μορφές ενέργειας Το φυσικό αέριο καταλαμβάνει μερίδιο 39,4% και η πυρηνική ενέργεια 19,5%. Η αιολική ενέργεια έχει μερίδιο 17% (επίγεια 9,1%, υπεράκτια 8%), η βιοενέργεια μερίδιο 10,7%, τα φωτοβολταϊκά μερίδιο 3,9% και τα υδροηλεκτρικά μερίδιο 1,6%. Η **εγκατεστημένη ισχύς των ΑΠΕ** για ηλεκτρική ενέργεια ήταν 44,4 GW στα τέλη του 2018, αυξημένη κατά 9,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Εξ αυτής, 48% αντιπροσωπεύει η αιολική ενέργεια και 29% η ηλιακή (φωτοβολταϊκά).

Γ) Μεταποίηση

Η συμμετοχή του τομέα της μεταποίησης στο ΑΕΠ της χώρας, στον οποίο το ΗΒ υπήρξε ιστορικά πρωτοπόρο, μειώνεται. Σε όρους Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας, έχει τεθεί σε σταθερή πτώση εδώ και πολλές δεκαετίες, από άνω του 30% στις αρχές του 1970 σε 10% το 2015. Από το 1997, η παραγωγή της μεταποίησης μειώθηκε κατά 2% σε πραγματικούς όρους, ενώ η παραγωγή του τομέα των υπηρεσιών, κατά την ίδια περίοδο, έχει αυξηθεί κατά 59%.

Η μεταποίηση απασχολεί το 8% του εργατικού δυναμικού, από 22% το 1982, ενώ είναι χαρακτηριστικό ότι μόλις 2% του εργατικού δυναμικού στο Λονδίνου απασχολείται στη μεταποίηση. Συνεχίζει, ωστόσο, να προσελκύει άμεσες ξένες επενδύσεις και συνεισφέρει καθοριστικά στο εξωτερικό εμπόριο αγαθών, με ποσοστό ανώτερο του 40% επί του συνόλου των βρετανικών εξαγωγών.

Πίνακας 2: Η δομή της βρετανικής μεταποίησης (2008-2015) Σε εκατ. λίρες

Κλάδος Δραστηριότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	% Συνόλου ΑΠΑ (2015)	% 2008-2015
Συνολική παραγωγή	209.327	198.307	203.599	209.746	214.807	227.110	229.901	235.083	13,95%	12,30%
Ορυχεία και λατομεία	35.567	27.233	30.389	32.121	28.398	27.417	23.819	20.480	1,22%	-42,42%
Συνολική Μεταποίηση	142.880	133.428	141.113	145.766	148.406	158.606	162.680	169.370	10,05%	18,54%
Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού	21.250	24.522	22.543	22.792	23.928	25.890	26.237	26.914	1,60%	26,65%
Είδη ένδυσης και δερμάτινα είδη	4.230	3.412	4.607	4.729	4.877	5.820	5.871	6.308	0,37%	49,13%
Ξύλο, προϊόντα χαρτίου και εκτυπώσεις	12.028	10.538	10.797	10.716	11.085	11.590	11.683	11.820	0,70%	-1,73%
Προϊόντα οπάνθρακα και δύλισης πετρελαίου	2.536	5.854	4.446	4.210	3.772	2.307	2.237	3.064	0,18%	20,82%
Χημικές ουσίες και προϊόντα	9.626	7.686	8.780	7.294	8.043	8.962	9.486	11.646	0,69%	20,98%
Βασικά φαρμακευτικά προϊόντα και παρασκευάσματα	12.615	13.404	14.036	13.964	12.818	12.619	12.220	12.019	0,71%	-4,72%
Καουτσούκ, πλαστικά και άλλα μη μεταλλικά ορυκτά	12.344	11.203	11.430	11.528	12.009	12.565	12.758	13.747	0,82%	11,37%
Βασικά μέταλλα και μεταλλικά προϊόντα	18.051	13.549	14.959	16.026	17.523	18.880	19.595	20.604	1,22%	14,14%
Υπολογιστές, ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα	6.988	7.049	7.570	7.385	7.922	7.817	8.019	7.761	0,46%	11,06%
Ηλεκτρικός εξοπλισμός	4.887	4.097	4.519	4.652	4.685	4.778	5.149	5.091	0,30%	4,17%
Μηχανήματα και εξοπλισμός μ.α.ε.	10.630	6.694	9.263	10.996	11.018	11.501	11.571	10.354	0,61%	-2,60%
Εξοπλισμός Μεταφορών	15.455	13.624	15.320	18.231	17.430	21.156	22.395	24.198	1,44%	56,57%
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες και επισκευές	12.240	11.796	12.843	13.243	13.296	14.721	15.459	15.844	0,94%	29,44%
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και κλιματισμού	14.692	22.296	15.312	13.992	20.359	23.924	25.862	28.287	1,68%	92,53%
Υδρορευση, αποχέτευση, διαχείριση αποβλήτων και αποκατάσταση	16.188	15.350	16.785	17.867	17.644	17.163	17.540	16.946	1,01%	4,68%

Πηγή: [ONS](#),
[The Blue Book 2017](#)

Οι παραδοσιακοί τομείς όπως μεταλλουργία (κυρίως χαλυβουργία), υφαντουργία, καπνός, βιομηχανία ξύλου & χάρτου αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα λόγω του διεθνούς ανταγωνισμού, όπως επίσης ο κλάδος μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού. Άλλοι τομείς εμφανίζουν εξαιρετικές επιδόσεις συνολικά, όπως αυτοί των τροφίμων & ποτών, ηλεκτρονικών ειδών, της αεροδιαστημικής βιομηχανίας και του εξοπλισμού μεταφορών, καταγράφοντας αύξηση ανώτερη εκείνης του συνολικού ΑΕΠ.

Σε όρους Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας, ο **κλάδος τροφίμων – ποτών & καπνού** παραμένει ο σημαντικότερος μεταποιητικός κλάδος, ακολουθούμενος από τον κλάδο εξοπλισμού μεταφορών και τον κλάδο βασικών μετάλλων και μεταλλικών προϊόντων. Βάσει εσόδων, οι **μεγαλύτερες μεταποιητικές βιομηχανίες στον κλάδο τροφίμων – ποτών – καπνού** είναι η Unilever (τρόφιμα και προϊόντα προσωπικής υγιεινής), η Associated British Foods, η British American Tobacco και η Imperial Tobacco, στον κλάδο εξοπλισμού μεταφορών η Rolls Royce και η BAE Systems, στον κλάδο βασικών μετάλλων η Tata, Rio Tinto και η AngloAmerican, στον κλάδο χημικών η Ineos και οι φαρμακευτικές GSK και AstraZeneca, οι πετρελαϊκές BP και Shell.

Η **παραγωγή μηχανολογικού εξοπλισμού και εξοπλισμού μεταφορών** αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς της βρετανικής μεταποίησης. Οι μεγαλύτερες διεθνείς **αυτοκινητοβιομηχανίες** έχουν μονάδες παραγωγής στο Η.Β.: η BMW (MINI, Rolls-Royce), η Ford (Premier Automotive Group), η General Motors (Vauxhall Motors), η Honda, η Nissan, η Toyota, η Volkswagen (Bentley) κ.α. Σήμερα υπάρχουν προβλήματα στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας, ο οποίος μέχρι πρόσφατα ήταν ένα από τα «αστέρια» της οικονομίας του ΗΒ. Οι εξαγωγικές παραγγελίες στον τομέα έπεσαν, το δεύτερο τρίμηνο του τρέχοντος έτους, στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2016. Σύμφωνα με την Society of Motor Manufacturers and Traders (SMMT), η παραγωγή αυτοκινήτων του ΗΒ μειώθηκε σχεδόν κατά το ήμισυ τον Απρίλιο 2019, δεδομένου του γεγονότος ότι οι εταιρείες αυτοκινήτων έκλεισαν εργοστάσια κατά τη διάρκεια του μήνα, αναμένοντας ότι το ΗΒ θα είχε εγκαταλείψει την ΕΕ όπως είχε προγραμματιστεί στις 29 Μαρτίου. Η Honda επίσης ανακοίνωσε, νωρίτερα το τρέχον έτος, ότι θα κλείσει το 2021 το εργοστάσιο στο Swindon, με απώλεια 3.500 θέσεων εργασίας. Η ιαπωνική εταιρεία δήλωσε ότι η απόφασή της ήταν επειδή έπρεπε να επενδύσει σε νέες τεχνολογίες (ηλεκτρικά αυτοκίνητα) και δεν αφορούσε την αποχώρηση της Βρετανίας από την ΕΕ.

Επίσης σημαντικός είναι και ο τομέας της αεροναυπηγικής με εταιρείες όπως η BAE Systems, η GKN και η Rolls Royce. Η Brush Traction κατασκευάζει αμαξοστοιχίες τρένων και άλλα σχετικά εξαρτήματα.

Η **βιομηχανία ηλεκτρονικών ειδών** κατατάσσεται αυτή τη στιγμή στην πρώτη πεντάδα στον κόσμο σε όρους παραγωγής και απασχολεί περίπου 400.000 άτομα στην καθεαυτό παραγωγή ηλεκτρονικού υλικού, ενώ άλλα 130.000 απασχολούνται στον συγγενή χώρο της παραγωγής λογισμικού. Οι σημαντικότερες βρετανικές εταιρείες είναι η

Amstrad, η Alba, η ARM, η Dyson, η Invensys, η Wolfson, η Linn, η Nallatech και η Acheon. Επίσης πολλές από τις μεγαλύτερες διεθνείς εταιρείες IT έχουν επιλέξει το Η.Β. ως έδρα της ευρωπαϊκής τους παρουσίας και εταιρείες όπως η Ericsson, η Fujitsu, η Samsung, η Sharp, η Sony και η Toshiba έχουν επίσης εγκαταστήσει εδώ μονάδες παραγωγής.

Στο χημικό τομέα, θα πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ καθαρά χημικών (προϊόντα πετρελαίου, χρώματα, σαπούνια, απορρυπαντικά κ.α.), από τη μία πλευρά, και φαρμακευτικών και βιοτεχνολογικών προϊόντων, από την άλλη. Η **φαρμακοβιομηχανία** από μόνη της εκπροσωπεί το 25% της βρετανικής χημικής βιομηχανίας, απασχολεί περίπου 300.000 άτομα και δαπανά περίπου 5 εκατ. λίρες ημερησίως στην έρευνα. Δύο από τις μεγαλύτερες διεθνείς φαρμακοβιομηχανίες η GlaxoSmithKline και η AstraZeneca είναι εγκαταστημένες στο Η.Β. και διεξάγουν εδώ μεγάλος μέρος της έρευνας αλλά και της παραγωγής τους. Εκτός αυτών, στο Η.Β. λειτουργούν περί τις 275 μικρομεσαίες επιχειρήσεις που αντιπροσωπεύουν το 20% των εταιρειών του τομέα στην Ευρώπη. Στην κατηγορία της βιοτεχνολογίας, έχει καταγραφεί την τελευταία δεκαετία αύξηση του συνολικού αριθμού των επιχειρήσεων της τάξεως του 220% και αυτή τη στιγμή ο αριθμός τους ξεπερνά τις 480.

Δ) Υπηρεσίες

Ο τομέας υπηρεσιών, ιδιαίτερα των χρηματοοικονομικών, επιχειρηματικών και του real estate, είναι καθοριστικός στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας και η συμμετοχή του στο ΑΕΠ αυξάνεται συνεχώς. Ο τομέας, συμμετέχει κατά 76% στην σύνθεση του ΑΕΠ, απασχολεί το 80% του εργατικού δυναμικού της χώρας και συνεισφέρει ουσιαστικά στη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου.

Πίνακας 3: Η δομή του βρετανικού κλάδου παροχής υπηρεσιών (2008-2015) Σε εκατ. λίρες

Κλάδος Δραστηριότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	% Συνόλου ΑΠΑ 2015	% 2008-2015
Σύνολο Υπηρεσιών	1.113.439	1.108.444	1.127.326	1.153.708	1.193.514	1.234.814	1.299.435	1.336.635	79,33%	20,05%
Σύνολο υπηρεσιών διανομής, μεταφορών, ξενοδοχείων και εστιατορίων	251.997	243.819	254.233	259.290	263.739	277.383	295.253	306.080	18,17%	21,46%
Χονδρικό εμπόριο, λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων	155.683	152.443	159.133	159.881	159.605	165.134	175.646	181.474	10,77%	16,57%
Μεταφορές και αποθήκευση	59.871	56.457	60.071	62.602	63.050	67.297	71.988	75.174	4,46%	25,56%
Διαμονή και υπηρεσίες εστίασης	36.443	34.919	35.029	36.807	41.084	44.952	47.619	49.432	2,93%	35,64%
Σύνολο υπηρεσιών πληροφορικής & επικοινωνιών	84.157	82.745	83.319	87.818	89.541	93.983	98.539	100.652	5,97%	19,60%
Εκδόσεις, οπτικοακουστικές και τηλεοπτικές υπηρεσίες	23.554	23.089	24.018	24.347	25.616	26.288	27.038	27.030	1,60%	14,76%
Τηλεπικοινωνίες	25.882	26.295	24.745	25.454	26.013	28.081	30.012	30.372	1,80%	17,35%

Πληροφορική και άλλες υπηρεσίες πληροφορικής	34.721	33.361	34.556	38.017	37.912	39.614	41.489	43.250	2,57%	24,56%
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες	108.402	125.924	115.673	114.128	112.870	118.035	122.358	114.267	6,78%	5,41%
Διαχείριση ακινήτων (Real Estate)	193.691	172.853	175.248	184.962	202.069	206.135	220.673	234.518	13,92%	21,08%
Σύνολο επαγγελματικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών	158.723	153.984	158.501	164.132	173.794	185.511	197.498	206.250	12,24%	29,94%
Σύνολο επαγγελματικών, επιστημονικών και τεχνικών υπηρεσιών	97.570	94.020	96.853	100.185	105.775	113.861	121.478	128.441	7,62%	31,64%
Υπηρεσίες νομικές, λογιστικές, συμβουλευτικές, αρχιτέκτονα, μηχανικού κ.λπ.	69.994	69.417	71.209	73.126	76.974	83.130	87.896	92.870	5,51%	32,68%
Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	9.846	7.934	8.268	8.480	8.714	8.397	9.032	9.669	0,57%	-1,80%
Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	17.730	16.669	17.376	18.579	20.087	22.334	24.550	25.902	1,54%	46,09%
Διοικητικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες	61.153	59.964	61.648	63.947	68.019	71.650	76.020	77.809	4,62%	27,24%
Σύνολο δημοσίων υπηρεσιών, υγείας και εκπαίδευσης	263.903	276.220	283.478	286.227	290.994	292.059	300.355	306.674	18,20%	16,21%
Δημόσια διοίκηση, άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	72.651	75.851	78.275	77.930	78.734	79.080	78.954	79.724	4,73%	9,74%
Εκπαίδευση	89.611	93.028	95.241	96.675	97.228	98.321	101.796	102.992	6,11%	14,93%
Σύνολο υπηρεσιών για την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα	101.641	107.341	109.962	111.622	115.032	114.658	119.605	123.958	7,36%	21,96%
Υπηρεσίες για την ανθρώπινη υγεία	74.524	77.398	81.760	84.159	87.038	85.412	89.356	92.422	5,49%	24,02%
Κατ' οίκον φροντίδα και δραστηριότητες κοινωνικής εργασίας	27.117	29.943	28.202	27.463	27.994	29.246	30.249	31.536	1,87%	16,30%
Σύνολο άλλων υπηρεσιών	52.566	52.899	56.874	57.151	60.507	61.708	64.759	68.194	4,05%	29,73%
Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	20.291	19.955	19.712	20.363	22.624	22.034	23.351	25.593	1,52%	26,13%
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	26.362	27.522	30.989	30.920	31.833	33.239	34.845	36.009	2,14%	36,59%
Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	5.913	5.422	6.173	5.868	6.050	6.435	6.563	6.592	0,39%	11,48%

Πηγή:

Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες: Ο τομέας των χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών – τόσο βρετανικών όσο και διεθνών εταιρειών με έδρα το City του Λονδίνου– αντιστοιχούν σε περίπου το 8-10% του ΑΕΠ και το 10-12% των φορολογικών εσόδων του Ηνωμένου Βασιλείου⁵. Το Λονδίνο αποτελεί το μεγαλύτερο διεθνές χρηματοοικονομικό κέντρο, μαζί με τη Νέα Υόρκη. Περίπου 500 τράπεζες έχουν γραφεία στη πόλη και οι εργασίες τους προσανατολίζονται κυρίως στη διεθνή αγορά, με έμφαση στις αγορές χρεογράφων, συναλλάγματος, ενέργειας και ασφάλειας. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του φορέα CityUK, ο τομέας των χρηματοοικονομικών και συναφών υπηρεσιών απασχολεί 1 εκατομμύριο εργαζομένους, εκ των οποίων το 66% εργάζεται εκτός Λονδίνου.

Οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στεγάζονται σε δύο κυρίως περιοχές του Λονδίνου: το City (όπου έχουν την έδρα τους, μεταξύ άλλων, το Χρηματιστήριο Αξιών του Λονδίνου, η Τράπεζα της Αγγλίας και η ασφαλιστική εταιρεία Lloyds of London) και τα Docklands – Canary Wharf (όπου έχουν την έδρα τους, μεταξύ άλλων, η ανεξάρτητη διοικητική αρχή Financial Conduct Authority⁶ και τράπεζες όπως η Barclays Bank, η Citigroup και η HSBC). Το Εδιμβούργο είναι το πέμπτο μεγαλύτερο χρηματοοικονομικό κέντρο της Ευρώπης και αποτελεί την έδρα εταιρειών όπως η Royal Bank of Scotland, η HBOS και η ασφαλιστική εταιρεία Standard Life Insurance.

Η μέχρι πρότινος ευρωστία του τομέα αποδίδεται στην παράδοση τεχνογνωσίας, την ύπαρξη ευέλικτου θεσμικού πλαισίου και υποστηρικτικών υποδομών καθώς και στην παρουσία εργατικού δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης.

Μετά την κρίση του 2008 όμως και την κατάρρευση μερικών σημαντικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών, σημειώθηκαν ραγδαίες ανακατατάξεις και απολύσεις προσωπικού από τους μεγάλους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στο City. Ο κλάδος αυτός δεν έχει ακόμη ανακτήσει την προ κρίσης θέση του, δεδομένου μάλιστα ότι αναπτύσσονται νέα κέντρα χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων στην Ασία και τη Μ. Ανατολή. Οι προοπτικές θέσπισης κανόνων ελέγχου στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο ενδέχεται επίσης να μειώσει την ανταγωνιστικότητα του κλάδου και η βρετανική κυβέρνηση προέβλεπε σημαντικές επιφυλάξεις στα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα αναφορικά με την έκταση των μέτρων αυτών προκειμένου να μην θιγεί ο κλάδος.

Η απόφαση για Έξοδο του ΗΒ από την Ε.Ε. αποτέλεσε ένα ακόμη σημαντικό πλήγμα στο χρηματοοικονομικό κλάδο. Πλέον πολλές εταιρείες μεταφέρουν εργασίες τους σε άλλες χώρες εντός Ε.Ε., λόγω της αβεβαιότητας για τη δυνατότητα παροχής υπηρεσιών σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και του μελλοντικού πλέγματος σχέσεων με την Ε.Ε. Παρά το μέγεθος και την τεράστια σημασία του για τη βρετανική οικονομία, εκπρόσωποι του βρετανικού χρηματοπιστωτικού τομέα εκφράζουν την απογοήτευσή τους για τον «παραγκωνισμό» των υπηρεσιών - έναντι του εμπορίου αγαθών - στις διαπραγματεύσεις για το Brexit, ενώ συστηματικά κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για την μακροπρόθεσμη

⁵ The CityUK, <http://www.thecityuk.com/>

⁶ Πρώην Financial Services Authority

απώλεια της υπεροχής του χρηματοπιστωτικού τομέα του ΗΒ7. Λαμβάνοντας υπόψη τις εν λόγω εξελίξεις, ο χρηματοπιστωτικός τομέας του ΗΒ έχει ήδη εκπονήσει και από μινών εφαρμόζει σχέδια έκτακτης ανάγκης, καθώς, ανεξαρτήτως της κατάληξης των διαπραγματεύσεων με την ΕΕ, δεν προβλέπεται να επανέλθει στη θέση ισχύος που διατηρούσε μέχρι σήμερα.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της συμβουλευτικής εταιρείας New Financial για τις επιπτώσεις της Εξόδου στον χρηματοοικονομικό τομέα, η πολιτική αβεβαιότητα μετά το δημοψήφισμα ανάγκασε τις επιχειρήσεις να λάβουν ως δεδομένο το χειρότερο σενάριο ενός Brexit και να προετοιμαστούν αναλόγως. Πολλές μεγάλες επιχειρήσεις έχουν ήδη ιδρύσει νέες νομικές οντότητες στην ΕΕ και έχοντας ξοδέψει εκατομμύρια δολάρια για τα σχέδια έκτακτης ανάγκης τους, δεν πρόκειται να μεταφέρουν σύντομα τις επιχειρήσεις πίσω στο ΗΒ, σε οποιοδήποτε ενδεχόμενο. Συγκεκριμένα, περίπου 275 επιχειρήσεις στο χρηματοοικονομικό κλάδο έχουν προβεί σε μετεγκατάσταση μέρους των δραστηριοτήτων τους, μετακίνηση προσωπικού ή δημιουργία νέων νομικών οντοτήτων στην ΕΕ. Το Δουβλίνο είναι μακράν ο περισσότερο ωφελημένος προορισμός με 100 μετεγκαταστάσεις, αρκετά μπροστά από το Λουξεμβούργο (60), το Παρίσι (41), τη Φρανκφούρτη (40) και το Άμστερνταμ (32). Η έκθεση εκτιμά ότι το Λονδίνο θα παραμείνει το κυρίαρχο οικονομικό κέντρο στην Ευρώπη για το άμεσο μέλλον. Οι επιχειρήσεις του κλάδου επιθυμούν να διατηρήσουν το μεγαλύτερο μέρος της επιχειρησής τους στο Λονδίνο και ακόμη και οι μεγαλύτερες μετεγκαταστάσεις αντιπροσωπεύουν το πολύ 10% του προσωπικού σε μεμονωμένες επιχειρήσεις. Ωστόσο, με την πάροδο του χρόνου εκτιμάται ότι άλλες ευρωπαϊκές πόλεις θα ενισχυθούν εις βάρος του City.

Λιανεμπόριο: Το λιανεμπόριο χαρακτηρίζεται από υψηλό ανταγωνισμό, υψηλή διείδυση των πωλήσεων μέσω διαδικτύου αλλά και ισχυρή καινοτομία, αναφορικά με τους τρόπους πληρωμής και τους τρόπους αποθήκευσης και παράδοσης. Το εμπόριο λιανικής στο Η.Β. πραγματοποιείται σε σημαντικό βαθμό από μεγάλες εταιρείες οι οποίες λειτουργούν με υπερκαταστήματα εντός και εκτός πόλεων και παράλληλη παρουσία σε κάθε γειτονιά μέσα από μικρά υποκαταστήματα της ίδιας αλυσίδας, καλύπτοντας το 75%, περίπου, της αγοράς. Τα τοπικά καταστήματα μεμονωμένων ιδιοκτητών συνεχίζουν να παίζουν σημαντικό ρόλο στο λιανεμπόριο, παρά την πίεση από την είσοδο των μεγάλων εταιρειών στον χώρο.

Δημιουργική βιομηχανία: Η δημιουργική βιομηχανία, που περιλαμβάνει τη διαφήμιση, την κινηματογραφική και τηλεοπτική παραγωγή, τον σχεδιασμό προϊόντων, τις εκδόσεις, την μουσική βιομηχανία, τις καλές τέχνες και την αγορά αντίκας, έχει σημειώσει ένα από τα υψηλότερα επιμέρους ποσοστά ανάπτυξης κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Σύμφωνα με το Υπουργείο Πολιτισμού, Επικοινωνίας και Αθλητισμού, ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης του τομέα από το 1997 και έπειτα είναι της τάξης του 6% και συνεισφέρει στις βρετανικές εξαγωγές με περίπου 11 δισ. λίρες κατ' έτος. Οι εταιρείες του τομέα έχουν διεθνή παρουσία και χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι η WPP η μεγαλύτερη διαφημιστική εταιρεία παγκοσμίως έχει μόνο το 15% της δραστηριότητάς στην χώρα ενώ καταλαμβάνει την πρώτη θέση στην Ασία.

⁷ βλ. ανωτέρω α' σχετικό

1.1.2 Βασικά οικονομικά μεγέθη

Όπως αποτυπώνεται στον κατωτέρω πίνακα, το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος ανέκοψε την αναπτυξιακή δυναμική του ΗΒ. Η ανεργία, πάντως, παραμένει σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, ενώ το κ.κ. ΑΕΠ αυξάνεται με αργό ρυθμό. Η ισοτιμία έναντι του ευρώ έχει υποχωρήσει κατά περίπου 15% μετά το δημοψήφισμα, ενώ τα δημόσια οικονομικά βρίσκονται εν γένει σε σταθερό επίπεδο.

Πίνακας 4: Βασικά οικονομικά μεγέθη (χώρας)

	2014	2015	2016	2017	2018
Ονομαστικό ΑΕΠ (σε δισεκ. λίρες)	1.845	1.896	1.970	2.050	2.119
Μεταβολή ΑΕΠ (%)	3,1	2,3	1,9	1,8	1,4
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (σε λίρες)	28.551	29.117	30.001	31.036	31.862
Ανεργία (%)	6,2	5,4	4,9	4,4	4,0
Πληθωρισμός (%)	1,5	0,0	0,7	2,7	2,1
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-5,4	-4,3	-3,0	-1,9	-1,5
Πρωτογενές ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	-2,8	-1,9	-0,5	0,8	1,1
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	87,4	88,2	88,2	87,7	86,7
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-4,9	-4,9	-5,2	-3,9	-4,4
Συναλλαγματική ισοτιμία (£/€)	1,24	1,38	1,22	1,14	1,13
Βασικό επιτόκιο (%)	0,50	0,50	0,25	0,50	0,75
Συναλλαγματικά διαθέσιμα (εκ. \$)	39.180	35.763	35.992	44.489	54.257

Πηγή: ONS, Bank of England, Eurostat

Ο ρυθμός ανάπτυξης του ΗΒ επιβραδύνθηκε στα τέλη του 2018 και φαίνεται να επιβραδύνει περαιτέρω στις αρχές του 2019. Η επιβράδυνση αυτή αντικατοπτρίζει κυρίως την μειούμενη δραστηριότητα στο εξωτερικό και τις αυξανόμενες αρνητικές επιπτώσεις στο εσωτερικό που οφείλονται στην αβεβαιότητα για το Brexit. Αυτή η αβεβαιότητα θα μπορούσε να οδηγήσει σε βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα μεταβλητότητα των οικονομικών επιδόσεων του ΗΒ. Το αυξημένο κόστος χρηματοδότησης από τις τράπεζες και η διογκούμενη αβεβαιότητα θεωρείται ότι θα υποχωρήσουν με την πάροδο του χρόνου, καθώς σιγά-σιγά αναμένεται να προκύψει μεγαλύτερη σαφήνεια σχετικά με τις μελλοντικές εμπορικές ρυθμίσεις. Αυτές οι εξελίξεις, σε συνδυασμό με χαλαρότερη δημοσιονομική πολιτική, θα παρέχουν στήριξη στην εγχώρια κατανάλωση.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Γραφείου Προϋπολογισμού της Βουλής⁸ οι οποίες βασίζονται στο σενάριο εύτακτης αποχώρησης του ΗΒ, ο ρυθμός ανάπτυξης της βρετανικής οικονομίας το 2019 θα επιβραδυνθεί στο 1,2% (σε σχέση με την πρόβλεψη της Έκθεσης Προϋπολογισμού Οκτ. 2018 που ήταν 1,6%) και θα

⁸ Office of Budget Responsibility - OBR

αναπτυχθεί ελαφρώς υψηλότερα τα επόμενα χρόνια. Το OBR εκτιμά, επίσης, ότι οι υψηλότεροι μισθοί και οι χαμηλότερες πληρωμές τοκοχρεολυσίων θα μειώσουν το **δημοσιονομικό έλλειμμα** και κατά συνέπεια τις χρηματοδοτικές ανάγκες για το τρέχον οικονομικό έτος 2019-20.

Συγκεκριμένα, το OBR εκτιμά ότι η αναπτυξιακή επιβράδυνση οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην αξιοσημείωτη **αδυναμία των επιχειρηματικών επενδύσεων** – οι οποίες αναμένεται να μειωθούν για δεύτερη συνεχή χρονιά το 2019 ως αποτέλεσμα της αβεβαιότητας του Brexit – αλλά και στο **εμπόριο**, σε σχέση με το οποίο η μετά το δημοψήφισμα πτώση της λίρας είχε ελάχιστη επίπτωση στην ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής. Αναμένει ότι η **αύξηση του ΑΕΠ** θα ενισχυθεί στο 1,4% το 2020 και στο 1,6% το επόμενο έτος, αφήνοντας το επίπεδο παραγωγής στα τέλη του 2021 σε γενικές γραμμές αμετάβλητο σε σχέση με τις προηγούμενες προβλέψεις. Ακόμη και αυτή όμως η συγκρατημένη ανάκαμψη της αύξησης του ΑΕΠ εξαρτάται από την αναζωογόνηση της **παραγωγικότητας** και τη σταθερή **αύξηση των μισθών**, που θα υποστηρίζει την **αύξηση των καταναλωτικών δαπανών**.

Το OBR υπογραμμίζει ότι η εκτίμησή του σχετικά με τη δυνητική ανάπτυξη είναι ακόμη πιο αβέβαιη από το συνηθισμένο, διότι εξακολουθεί να μην έχει «ουσιαστική βάση» για να εκτιμήσει τις πραγματικές επιπτώσεις του Brexit. Μέχρι στιγμής, έχει υπολογίσει τις επιπτώσεις των ασθενέστερων επιχειρηματικών επενδύσεων στην παραγωγικότητα και της μείωσης της μετανάστευσης στην προσφορά εργασίας. Εκτιμά λοιπόν ότι αυτές οι επιπτώσεις θα μπορούσαν να γίνουν πιο δυσμενείς εάν η Κυβέρνηση αποφασίσει για ένα **αυστηρότερο καθεστώς μετανάστευσης μετά το Brexit**, ενώ με την πάροδο του χρόνου οι επιπτώσεις των **αυξημένων εμπορικών εμποδίων** θα γίνουν επίσης "πιο σημαντικές".

1.1.3 Το εξωτερικό εμπόριο του ΗΒ

Σύμφωνα με τα στοιχεία των βρετανικών Τελωνείων⁹ για το 2018, οι συνολικές **βρετανικές εξαγωγές αγαθών** ανήλθαν σε 365 δισ. λίρες έναντι 342 δισ. του αντίστοιχου διαστήματος του 2017, σημειώνοντας αύξηση κατά 6%, ενώ οι **εισαγωγές** ανήλθαν σε 504 δισ. λίρες έναντι 497 δισ. λιρών του προηγούμενου έτους, αυξημένες κατά 1,2%. Το **εμπορικό ισοζύγιο (αγαθών)** της υπό εξέταση περιόδου **κατέλειπε** έλλειμμα ύψους 139 δισ. λιρών, σημειώνοντας μείωση κατά 10 % έναντι του 2017(155 δισ. λίρες).

Το Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζει ένα υψηλό πλεονασματικό ισοζύγιο εμπόριο υπηρεσιών, χάρις κυρίως στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, το οποίο, όμως, δεν επαρκεί, προς το παρόν, για να ισοσκελίσει το υψηλό έλλειμμα στο ισοζύγιο του εμπορίου αγαθών. Τα στοιχεία που παρατίθενται παρακάτω είναι ελαφρώς διαφοροποιημένα από τα ανωτέρω, καθώς προέρχονται από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (ONS).

Πίνακας 5: Το Εξωτερικό εμπόριο του Ηνωμένου Βασιλείου

	2014	2015	2016	2017	2018
Εξαγωγές αγαθών (δισ. £)	293	287	299	339	351
Εισαγωγές αγαθών (δισ. £)	415	405	432	476	489
Ισοζύγιο Αγαθών (δισ. £)	-122	-118	-133	-137	-138
Εξαγωγές υπηρεσιών (δισ. £)	227	233	258	277	283
Εισαγωγές υπηρεσιών (δισ. £)	135	142	156	165	176
Ισοζύγιο υπηρεσιών (δισ. £)	92	91	102	112	107
Συνολικό Εμπορικό Ισοζύγιο (δισ. £)	-30	-27	-31	-25	-31

Πηγή: [ONS, Balance of Payments Accounts](#)

Προσωρινό δασμολόγιο ΗΒ σε περίπτωση Εξόδου χωρίς συμφωνία

Η Κυβέρνηση του ΗΒ έδωσε στη δημοσιότητα το βρετανικό δασμολόγιο¹⁰ σε περίπτωση που η χώρα αποχωρήσει από την ΕΕ χωρίς συμφωνία. Το δασμολόγιο αυτό θα ισχύσει για εισαγωγές από χώρες τόσο της ΕΕ όσο και εκτός αυτής. Κύρια χαρακτηριστικά του δασμολογίου είναι ο προσωρινός χαρακτήρας του με μέγιστη διάρκεια ισχύος τους 12 μήνες και η επιλεκτική προστασία που προσφέρει σε συγκεκριμένους τομείς είτε για οικονομικούς είτε για πολιτικούς λόγους. Η βρετανική Κυβέρνηση χαρακτήρισε τις αλλαγές ως μια "μετριοπαθή απελευθέρωση" του δασμολογικού καθεστώτος και ισχυρίστηκε ότι το σχέδιο θα ελαχιστοποιήσει το

⁹ UK Trade Info, HMRC

¹⁰ Ο κατάλογος με τις κατηγορίες των προϊόντων επί των οποίων θα επιβληθεί δασμός είναι διαθέσιμος στον ακόλουθο σύνδεσμο:

<https://www.gov.uk/government/publications/temporary-rates-of-customs-duty-on-imports-after-eu-exit/mfn-and-tariff-quota-rates-of-customs-duty-on-imports-if-the-uk-leaves-the-eu-with-no-deal>

κόστος για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές προστατεύοντας παράλληλα τις ευάλωτες βιομηχανίες.

Γενικά χαρακτηριστικά του νέου βρετανικού δασμολογικού καθεστώτος

Στο πλαίσιο του εν θέματι προσωρινού δασμολογικού καθεστώτος, ισχύος 12 μηνών κατ' ανώτατο χρονικό διάστημα, το 87% των βρετανικών εισαγωγών (βάσει αξίας) δεν θα υπόκεινται σε δασμούς, ενώ επί του παρόντος το ποσοστό των βρετανικών εισαγωγών με μηδενική δασμολογική επιβάρυνση ανέρχεται στο 80%. Όμως, σε σχέση με τη δασμολογική επιβάρυνση των προϊόντων από ΕΕ, το 18% των ευρωπαϊκών εξαγωγών (βάσει αξίας) θα υπόκειται πλέον σε δασμούς. Αντίθετα, το 92% των εισαγωγών από χώρες εκτός ΕΕ δεν θα υπόκειται σε δασμούς σε σχέση με το τρέχον 56%.

Ουσιαστικά, το νέο δασμολόγιο θα ευνοήσει τις εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ, για τις οποίες μειώνεται η δασμολογική προστασία, σε σχέση με τις εισαγωγές από ΕΕ, όπου η δασμολογική επιβάρυνση αυξάνεται.

Οι δασμοί θα ισχύσουν μεταξύ άλλων για το πρόβειο κρέας, για ορισμένα γαλακτοκομικά προϊόντα, για λιπάσματα και για καύσιμα. Ωστόσο, τα προϊόντα με μηδενικούς δασμούς περιλαμβάνουν το αλουμίνιο, το χάλυβα, τα μηχανήματα, τα όπλα και τα πυρομαχικά, τα υποδήματα, το χαρτί και τα προϊόντα από ξύλο, γεγονός που αποτελεί πρόκληση για τους βρετανούς παραγωγούς ομοειδών προϊόντων.

Κατηγορίες αγαθών που υφίστανται δασμολογικές επιβαρύνσεις

Υπάρχουν 25 βασικές κατηγορίες αγαθών¹¹ που θα υφίστανται δασμολογικές επιβαρύνσεις για την προστασία της εγχώριας παραγωγής. Στον τομέα των **αγροδιατροφικών προϊόντων**, επιβάλλονται δασμοί σε προϊόντα κρέατος και ορισμένα γαλακτοκομικά προϊόντα. Στον τομέα της **βιομηχανίας**, προβλέπεται ότι η βρετανική αυτοκινητοβιομηχανία θα λάβει κάποια προστασία, με ορισμένα εισαγόμενα αυτοκίνητα να επιβαρύνονται με δασμό ύψους 10%. Αντίθετα, τα εξαρτήματα αυτοκινήτων από την ΕΕ θα υπόκεινται σε μηδενικό δασμό, ώστε να μην επιβαρυνθεί η εγχώρια αυτοκινητοβιομηχανία με αυξημένο κόστος εισροών. Αυτοκινητοβιομηχανίες όπως η Volkswagen και η Ford ανακοίνωσαν ήδη θα μετακυλίσουν το δασμολογικό κόστος στον καταναλωτή.

Πέραν της λογικής σε επίπεδο ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, επιβάλλονται, επίσης, δασμοί σε τομείς πολιτικά ευαίσθητους, όπως η **βιομηχανία κεραμικών**. Η τοπική παραγωγή επικεντρώνεται στην πόλη του Stoke on Trent, η οποία είναι μία από τις φτωχότερες του ΗΒ και στην οποία το Brexit έλαβε το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ όλων των πόλεων στο ΗΒ.

¹¹ **Τρόφιμα & Ποτά (15 κατηγορίες)** (Τυρί, Βούτυρο, Κακάο, Λίπη & Έλαια, Ψάρια, Κρέας (Πρόβειο, Χοιρινό, Βόειο, Πουλερικά), Γαρίφαλα και Βανίλια, Φρέσκα Φασόλια, Ρύζι, Ζάχαρη, Ρούμι, Μπανάνες) **Χημικά & Πλαστικά (5 κατηγορίες)**: Βιοαιθανόλη και ελαφρά λάδια, Λιπάσματα, Ελαστικά, Πολυαιθυλένιο, Οικιακά είδη από πλαστικό **Βιομηχανικά Είδη (5)**: Αυτοκίνητα, Φύλλα αλουμινίου, Κεραμικά, Ενδύματα και Υφάσματα, Ίνες από γυαλί

1.1.3.1 Το Εμπόριο αγαθών

Το 2018, προς την ΕΕ κατευθύνθηκε ποσοστό 47,1% των εξαγωγών και από εκεί προήλθε 52,9% των εισαγωγών του Η.Β.. Σε σχέση με το 2008, το διεθνές εμπόριο με τρίτες χώρες έχει αυξηθεί με ταχύτερο ρυθμό (47% έναντι 35% με την ΕΕ) και το ποσοστό των βρετανικών εξαγωγών που κατευθύνεται στην ΕΕ έχει μειωθεί (2008: 55%), στοιχεία που υποδηλώνουν τη στροφή του βρετανικού εξωτερικού εμπορίου προς τρίτες χώρες.

Πίνακας 6: Το Εμπόριο Αγαθών του ΗΒ σε αξία (δισ. λίρες), 2017-2018

Περιοχή	Εξαγωγές ΗΒ (£ Δισ.)				Εισαγωγές ΗΒ (£ Δισ.)			
	2018	2017	% 2018/17	Μερ. 2018	2018	2017	% 2018/17	Μερ. 2018
Ε.Ε.	171,71	163,26	5%	47,1%	266,61	258,80	3%	52,9%
Εκτός-ΕΕ Χώρες	192,85	179,13	8%	52,9%	237,30	238,54	-1%	47,1%
Ασία & Ωκεανία	63,66	56,77	12%	17,5%	97,72	100,54	-3%	19,4%
Ανατολική Ευρώπη	5,69	5,08	12%	1,6%	9,32	7,13	31%	1,8%
Δυτική Ευρώπη εκτός ΕΕ	30,32	26,34	15%	8,3%	36,58	39,02	-6%	7,3%
Λατινική Αμερική & Καραϊβική	4,81	4,86	-1%	1,3%	6,11	6,01	2%	1,2%
Βόρεια Αμερική	56,14	52,12	8%	15,4%	57,44	55,57	3%	11,4%
Μέση Ανατολή & Βόρεια Αφρική	20,39	22,31	-9%	5,6%	14,04	14,94	-6%	2,8%
Υποσαχάρια Αφρική	5,76	5,84	-1%	1,6%	10,48	9,71	8%	2,1%
Λοιπές Χώρες & Περιοχές	6,08	5,81	5%	1,7%				
Σύνολο	364,56	342,39	6%	100%	503,92	497,34	1%	100%

Πηγή: UK Trade Info,

Επεξεργασία: Γρ. ΟΕΥ Λονδίνου

Χαρακτηριστικό είναι ότι, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του βρετανικού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Τροφίμων και Αγροτικών Υποθέσεων, η εγχώρια παραγωγή τροφίμων του ΗΒ είναι επαρκής μόνο για το 60% των αναγκών της χώρας, από 80% περίπου στα μέσα της δεκαετίας του '80. Όπως είναι ευρέως γνωστό, **η βρετανική αγορά στηρίζεται στις εισαγωγές για να έχει επαρκή τροφοδοσία**, ειδικά κατά τη διάρκεια των λεγόμενων " κενών μηνών" ("hungry gap" months) στις αρχές της άνοιξης, όταν η συγκομιδή τοπικά καλλιεργούμενων λαχανικών (όπως τα καρότα και το λάχανο) λήγει πριν η επόμενη συγκομιδή είναι έτοιμη (γύρω στα μέσα του Μαΐου εκάστου έτους). Χαρακτηριστικό είναι επίσης το γεγονός ότι, το 97% των βρετανικών εισαγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων προέρχονται από την ΕΕ, με τα αντίστοιχα ποσοστά στα κρέατα να είναι 87% και στα ιχθυηρά 33%.

Κυριότεροι προορισμοί των εξαγωγών του ΗΒ είναι οι ΗΠΑ (με μερίδιο 13,5% επί των συνολικών εξαγωγών), Γερμανία (9,7%), Ολλανδία (7,1%), Γαλλία (6,6%), Ιρλανδία (5,8%), Κίνα (5,7%), Ελβετία (5,3%), Βέλγιο (3,9%), Ισπανία (2,9%), και Ιταλία (2,9%) .

Πίνακας 7: Οι δέκα σημαντικότεροι εξαγωγικοί προορισμοί του Ηνωμένου Βασιλείου και η θέση της Ελλάδας, 2018

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εξαγωγών (δισ. £)	% στο σύνολο	Μεταβολή 2018/17
1	ΗΠΑ	49,18	13,5%	8%
2	Γερμανία	35,54	9,7%	-2%
3	Ολλανδία	25,86	7,1%	21%
4	Γαλλία	24,03	6,6%	2%
5	Ιρλανδία	21,19	5,8%	9%
6	Κίνα	20,75	5,7%	25%
7	Ελβετία	19,15	5,3%	25%
8	Βέλγιο	14,22	3,9%	3%
9	Ισπανία	10,47	2,9%	0%
10	Ιταλία	10,46	2,9%	2%
40	Ελλάδα	1,17	0,3%	19%

Πηγή: UK Trade Info,

Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

Κυριότερες πηγές εισαγωγών του ΗΒ είναι οι Γερμανία (με μερίδιο 13,6%), ΗΠΑ (8,8%), Κίνα (8,4%), Ολλανδία (8,3%), Γαλλία (5,5%), Βέλγιο (5,2%), Νορβηγία (4%), Ιταλία (3,9%), Ισπανία (3,1%), Ιρλανδία (2,7%).

Πίνακας 8: Οι δέκα σημαντικότεροι προμηθευτές του Ηνωμένου Βασιλείου και η θέση της Ελλάδας 2018

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εξαγωγών (δισ. £)	% στο σύνολο	Μεταβολή 2018/17
1	Γερμανία	68,31	13,6%	0%
2	ΗΠΑ	44,47	8,8%	8%
3	Κίνα	42,56	8,4%	2%
4	Ολλανδία	41,82	8,3%	5%
5	Γαλλία	27,59	5,5%	3%
6	Βέλγιο	25,97	5,2%	5%
7	Νορβηγία	20,10	4,0%	5%
8	Ιταλία	19,45	3,9%	4%
9	Ισπανία	15,75	3,1%	1%
10	Ιρλανδία	13,71	2,7%	-6%
50	Ελλάδα	0,91	0,2%	5%

Πηγή: UK Trade Info,

Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

Οι 10 κυριότερες κατηγορίες εξαγομένων προϊόντων είναι: Μηχανές & Συσκευές, Οχήματα, Πολύτιμα Μέταλλα, Ορυκτά Καύσιμα, Φαρμακευτικά, Ηλεκτρονικές Μηχανές Συσκευές και Υλικά Ηλεκτρικά, , Αεροσκάφη / Είδη αεροδιαστημικής, Όργανα Ακριβείας, Πλαστικά και Οργανικά Χημικά.

Πίνακας 9: Εξαγωγές αγαθών του Ηνωμένου Βασιλείου

	2018	2017	Μεταβολή 18/17	Μερίδιο 2018
2ψήφιο κεφάλαιο ΣΟ	Αξία (δισ. £)	Αξία (δισ. £)	%	%
Σύνολο Εξαγωγών	364,56	342,39	6%	100%
84 - Πυρηνικοί Αντιδραστήρες, Λέβητες, Μηχανές, Συσκευές	54,31	50,79	7%	14,9%
87 - Αυτοκίνητα Οχήματα, Ελκυστήρες, Ποδήλατα Και Άλλα Οχήματα Για Χερσαίες Μεταφορές	41,36	41,73	-1%	11,3%
71 – Μαργαριτάρια, Πολύτιμες Και Ημιπολύτιμες Πέτρες, Πολύτιμα Μέταλλα, Απομιμήσεις Κοσμημάτων. Νομίσματα	35,62	24,90	43%	9,8%
27 - Ορυκτά Καύσιμα, Ορυκτά Λάδια	35,09	27,42	28%	9,6%
30 - Φαρμακευτικά Προϊόντα	22,55	25,40	-11%	6,2%
85 - Μηχανές, Συσκευές Και Υλικά Ηλεκτρικά	21,99	22,12	-1%	6,0%
88 - Αεροπλοΐα ή Διαστημοπλοΐα	14,93	16,29	-8%	4,1%
90 - Όργανα & Συσκευές Οπτικής, Φωτογραφίας ή Κινηματογραφίας, Μέτρησης, Έλεγχου ή Ακριβείας.	14,40	13,99	3%	4,0%
39 - Πλαστικές Ύλες Και Τεχνουργήματα Από Αυτές Τις Ύλες	9,63	9,24	4%	2,6%
29 - Οργανικά Χημικά Προϊόντα	9,22	8,21	12%	2,5%
22 - Ποτά, Αλκοολούχα	7,89	7,62	4%	2,2%
99 – Άλλα Προϊόντα Μη Κατονομαζόμενα	7,52	6,92	9%	2,1%
72 - Χυτοσίδηρος, Σίδηρος και Χάλυβας	5,92	5,44	9%	1,6%
97 - Αντικείμενα Τέχνης, Συλλογών ή Αρχαιοτήτων	5,38	5,08	6%	1,5%
38 - Διαφορά Προϊόντα Των Χημικών Βιομηχανιών	5,24	4,96	6%	1,4%
33 - Αιθέρια Έλαια Και Ρητινοειδή. Προϊόντα Αρωματοποιίας ή Καλλωπισμού Και Καλλυντικά Παρασκευάσματα	4,52	4,55	-1%	1,2%
73 - Τεχνουργήματα Από Χυτοσίδηρο, Σίδηρο Ή Χάλυβα	4,28	4,15	3%	1,2%
62 - Ενδύματα, Άλλα Από Τα Πλεκτά	3,43	3,49	-2%	0,9%
94 - Έπιπλα, Έπιπλα Ιατροχειρουργικά. Είδη Κλινοστρωμνής. Συσκευές Φωτισμού	3,04	3,10	-2%	0,8%
61 - Ενδύματα, Πλεκτά	2,93	2,78	5%	0,8%

Πηγή: UK Trade Info, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

Οι 10 κυριότερες κατηγορίες **εισαγόμενων προϊόντων** είναι: Μηχανές & Συσκευές, Οχήματα, Ορυκτά Καύσιμα, Ηλεκτρικές Μηχανές & Συσκευές, Πολύτιμα Μέταλλα, Φαρμακευτικά, Πλαστικά, Όργανα Ακριβείας, Πλεκτά Ενδύματα, και Είδη Σιδήρου & Χάλυβα.

Πίνακας 10: Εισαγωγές αγαθών του Ηνωμένου Βασιλείου

	2018	2017	Μεταβολή 18/17	Μερίδιο 2018
2ψήφιο κεφάλαιο ΣΟ	Αξία (δισ. £)	Αξία (δισ. £)	%	%
Σύνολο Εισαγωγών	503,92	497,34	1%	100%
84 - Πυρηνικοί Αντιδραστήρες, Λέβητες, Μηχανές, Συσκευές	64,69	62,17	4%	12,8%
87 - Αυτοκίνητα Οχήματα, Ελκυστήρες, Ποδήλατα Και Άλλα Οχήματα Για Χερσαίες Μεταφορές	56,93	57,08	0%	11,3%
27 - Ορυκτά Καύσιμα, Ορυκτά Λάδια	50,41	40,09	26%	10,0%
85 - Μηχανές, Συσκευές Και Υλικά Ηλεκτρικά Και Τα Μέρη Τους.	47,94	46,68	3%	9,5%
71 - Μαργαριτάρια, Πολύτιμες Και Ημιπολύτιμες Πέτρες, Πολύτιμα Μέταλλα, Απομιμήσεις Κοσμημάτων. Νομίσματα	30,11	38,05	-21%	6,0%
30 - Φαρμακευτικά Προϊόντα	22,70	25,71	-12%	4,5%
39 - Πλαστικές Ύλες Και Τεχνουργήματα Από Αυτές Τις Ύλες	14,66	14,33	2%	2,9%
90 - Όργανα & Συσκευές Οπτικής, Φωτογραφίας ή Κινηματογραφίας, Μέτρησης, Έλεγχου ή Ακριβείας.	14,09	13,81	2%	2,8%
61 - Ενδύματα, Πλεκτα	9,79	9,72	1%	1,9%
73 - Τεχνουργήματα από Χυτοσίδηρο, Σίδηρο ή Χάλυβα	9,11	6,97	31%	1,8%
62 - Ενδύματα, Άλλα Απο Τα Πλεκτα	8,98	9,14	-2%	1,8%
94 - Επιπλα, Επιπλα Ιατροχειρουργικά. Ειδη Κλινοστρωμνης. Συσκευες Φωτισμου	8,84	9,00	-2%	1,8%
88 - Αεροπλοΐα ή Διαστημοπλοΐα	8,64	11,62	-26%	1,7%
29 - Οργανικά Χημικά Προϊόντα	8,33	7,62	9%	1,7%
99 - Άλλα Προϊόντα Μη Κατονομαζόμενα	6,67	6,65	0%	1,3%
22 - Ποτά, Αλκοολούχα	6,40	6,19	3%	1,3%
48 - Χαρτί Και Χαρτόνια	5,99	5,61	7%	1,2%
44 - Ξυλεία Και Τεχνουργήματα Από Ξύλο	5,74	5,39	7%	1,1%
72 - Χυτοσίδηρος, Σίδηρος και Χάλυβας	5,74	5,10	13%	1,1%
64 - Υποδήματα	5,17	5,30	-2%	1,0%

Πηγή: UK Trade Info, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

1.1.3.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Το Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζει πλεονασματικό ισοζύγιο υπηρεσιών, χάρις κυρίως στους κλάδους των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και των επαγγελματικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις. Ειδικότερα, το 2018 οι συνολικές **βρετανικές εισπράξεις από υπηρεσίες** ανήλθαν σε 283 δισ. λίρες έναντι 279 δισ. του 2017, σημειώνοντας αύξηση κατά 2%, ενώ οι **πληρωμές για υπηρεσίες** ανήλθαν σε 176 δισ. λίρες έναντι 166 δισ. λιρών του προηγούμενου έτους, αυξημένες κατά 6%. Το **ισοζύγιο υπηρεσιών** της υπό εξέταση περιόδου **κατέγραφε** πλεόνασμα ύψους 107 δισ. λιρών, σημειώνοντας μείωση κατά 5% έναντι του 2017 (113 δισ. λίρες). Οι χώρες εκτός της ΕΕ αντιπροσωπεύουν το 59% των εισπράξεων και το 50% των πληρωμών του ΗΒ, γεγονός που εξηγεί την επιχειρηματολογία υπέρμαχων Εξόδου για εξαίρεση κλάδου υπηρεσιών από οποιαδήποτε συμφωνία με Ε.Ε..

Πίνακας 11: Εμπόριο Υπηρεσιών του ΗΒ, 2017-2018

Περιοχή	Εισπράξεις ΗΒ (£ Δισ.)				Πληρωμές ΗΒ (£ Δισ.)			
	2018	2017	% 2018/17	Μερ. 2018	2018	2017	% 2018/17	Μερ. 2018
Ε.Ε.	116,70	114,86	2%	41,2%	87,30	81,51	7%	49,5%
Εκτός-ΕΕ Χώρες	166,71	163,94	2%	58,8%	88,99	84,19	6%	50,5%
Σύνολο	283,41	278,80	2%	100%	176,29	165,70	6%	100%

Πηγή: [ONS](#), Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

Σύμφωνα με τα στοιχεία της βρετανικής στατιστικής υπηρεσίας (ONS), οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις (επαγγελματικές, τεχνικές και υποστηρικτικές) αντιπροσωπεύουν το ήμισυ των βρετανικών εξαγωγών υπηρεσιών. Έπονται οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες (τουρισμός) και οι μεταφορές που ενισχύθηκαν τα τελευταία έτη λόγω της υποτίμησης της στερλίνας. Οι ανωτέρω κλάδοι υπηρεσιών αποτελούν τα $\frac{3}{4}$ επί του συνόλου των εξαγωγών υπηρεσιών.

Πίνακας 12: Εισπράξεις από Υπηρεσίες του ΗΒ, 2017-2018

Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση BPM6	2018		2017		Μεταβολή 2018/2017
	Αξία (δισ. £)	% στο σύνολο	Αξία (δισ. £)	% στο σύνολο	
S - Σύνολο: Υπηρεσίες	283,41	100%	278,80	100%	2%
SA - Υπηρεσίες μεταποίησης σε φυσικές εισροές που ανήκουν σε άλλους	2,90	1%	3,26	1%	-11%
SB - Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής μ.α.ε.	1,38	0%	1,37	0%	1%
SC - Μεταφορές	30,22	11%	29,70	11%	2%
SD - Ταξιδιωτικές Υπηρεσίες	38,89	14%	38,11	14%	2%
SE - Κατασκευαστικές Υπηρεσίες	2,39	1%	2,07	1%	15%
SF - Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	19,61	7%	18,45	7%	6%
SG - Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	61,41	22%	58,83	21%	4%
SH - Τέλη για τη χρήση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας	17,07	6%	19,38	7%	-12%
SI - Υπηρεσίες Τηλεπικοινωνιών, ηλεκτρονικών υπολογιστών και πληροφορικής	20,78	7%	19,90	7%	4%
SJ - Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	81,32	29%	80,76	29%	1%
SK - Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες	4,91	2%	4,29	2%	14%
SL - Κυβέρνηση αγαθά και υπηρεσίες n.i.e.	2,54	1%	2,68	1%	-5%
SN - Υπηρεσίες λοιπές	0	0%	0	0%	μ/δ

Πηγή: [ONS](#), Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

Οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες (τουρισμός) αντιστοιχούν περίπου στο 1/3 των πληρωμών του ΗΒ για υπηρεσίες, ακολουθούμενες από τις επιχειρηματικές υπηρεσίες, τις μεταφορές και τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες. Το Ηνωμένο Βασίλειο διατηρεί πλεονασματικό ισοζύγιο σε όλο το φάσμα υπηρεσιών με μερίδιο άνω του 2%, πλην των ταξιδιωτικών υπηρεσιών, λόγω του ισχυρού τουριστικού ρεύματος από το ΗΒ προς άλλες χώρες.

Πίνακας 13: Πληρωμές για Υπηρεσίες του ΗΒ, 2017-2018

Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση ΒΡΜ6	2018		2017		Μεταβολή 2018/2017
	Αξία (δισ. £)	% στο σύνολο	Αξία (δισ. £)	% στο σύνολο	
S - Σύνολο: Υπηρεσίες	176,29	100%	165,70	100%	6%
SA - Υπηρεσίες μεταποίησης σε φυσικές εισροές που ανήκουν σε άλλους	0,93	1%	2,00	1%	-54%
SB - Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής μ.α.ε.	0,87	0%	0,64	0%	36%
SC - Μεταφορές	23,91	14%	21,81	13%	10%
SD - Ταξιδιωτικές Υπηρεσίες	56,83	32%	54,94	33%	3%
SE - Κατασκευαστικές Υπηρεσίες	1,96	1%	1,62	1%	21%
SF - Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	1,78	1%	1,76	1%	1%
SG - Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	18,44	10%	15,62	9%	18%
SH - Τέλη για τη χρήση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας	10,02	6%	9,73	6%	3%
SI - Υπηρεσίες Τηλεπικοινωνιών, ηλεκτρονικών υπολογιστών και πληροφορικής	12,87	7%	12,06	7%	7%
SJ - Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	40,81	23%	37,39	23%	9%
SK - Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες	3,42	2%	3,38	2%	1%
SL - Κυβέρνηση αγαθά και υπηρεσίες n.i.e.	4,47	3%	4,74	3%	-6%
SN - Υπηρεσίες λοιπές	0	0%	0	0%	μ/δ

Πηγή: [ONS](#), Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

Αναφορικά με τις χώρες που αγοράζουν υπηρεσίες από το ΗΒ, οι ΗΠΑ βρίσκονται στην πρώτη θέση, ακολουθούμενες από τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ολλανδία και την Ιρλανδία. Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 26^η θέση.

Πίνακας 14: Οι δέκα σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών ΗΒ και η θέση της Ελλάδας, 2018

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εισπράξεων (δισ. £)	% στο σύνολο	Μεταβολή 2018/17
1	Η.Π.Α.	63,2	22,3%	1%
2	Γερμανία	18,9	6,7%	-2%
3	Γαλλία	17,6	6,2%	5%
4	Ολλανδία	17,5	6,2%	6%
5	Ιρλανδία	16,1	5,7%	-1%
6	Ελβετία	12,3	4,3%	-2%
7	Ιταλία	9,0	3,2%	1%
8	Ιαπωνία	7,3	2,6%	6%
9	Ισπανία	7,3	2,6%	5%
10	Αυστραλία	5,5	1,9%	-2%
26	Ελλάδα	1,5	0,5%	1%

Πηγή: [ONS](#), Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

Οι Η.Π.Α. είναι, επίσης, ο σημαντικότερος προμηθευτής υπηρεσιών στο ΗΒ. Έπεται η Ισπανία, η Γαλλία, η Γερμανία και η Ιρλανδία με την Ελλάδα να βρίσκεται στην 12^η θέση.

Πίνακας 15: Οι δέκα σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών του ΗΒ και η θέση της Ελλάδας, 2018

Κατάταξη	Χώρα	Αξία πληρωμών (δισ. £)	% στο σύνολο	Μεταβολή 2018/17
1	Η.Π.Α.	30,4	17,3%	2%
2	Ισπανία	15,7	8,9%	5%
3	Γαλλία	14,6	8,3%	12%
4	Γερμανία	9,4	5,3%	-4%
5	Ιρλανδία	7,8	4,4%	4%
6	Ολλανδία	6,9	3,9%	4%
7	Ιταλία	5,6	3,2%	6%
8	Ιαπωνία	5,3	3,0%	18%
9	Ινδία	4,8	2,7%	30%
10	Ελβετία	4,4	2,5%	4%
12	Ελλάδα	3,06	1,7%	7%

Πηγή: [ONS](#), Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

1.1.4 Επενδύσεις

Το Η.Β. είναι από τους πλέον δημοφιλείς προορισμούς άμεσων ξένων επενδύσεων και ένας από τους μεγαλύτερους επενδυτές παγκοσμίως, γεγονός που καταδεικνύει τον υψηλό βαθμό εξωστρέφειας της βρετανικής οικονομίας.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ¹², το Ηνωμένο Βασίλειο προσέλκυσε το 2018 άμεσες ξένες επενδύσεις ύψους 65 δισ. \$, μειωμένες κατά 35% σε σχέση με το προηγούμενο έτος (2017: 101 δισ. \$).

Το Η.Β., κατά το έτος 2018, είχε το τρίτο μεγαλύτερο απόθεμα ΑΞΕ (\$1,89 τρισ.) παγκοσμίως, μετά τις ΗΠΑ και την Κίνα, ενώ το απόθεμα των βρετανικών επενδύσεων προς άλλες χώρες κατά την ίδια χρονιά (\$1,69 τρισ.), κατατάσσει το Η.Β. στην 4^η θέση παγκοσμίως, μετά τις ΗΠΑ. Είναι ενδεικτικό της αυξανόμενης σημασίας των ΑΞΕ για την οικονομία του ΗΒ ότι το απόθεμα ΑΞΕ στο ΗΒ αντιστοιχούσε το 2018 στο 66,9% του βρετανικού ΑΕΠ από 15,1% το 1995.

Πίνακας 16: Επενδύσεις από και προς το Ηνωμένο Βασίλειο

Αξία σε εκατ. λίρες	2013	2014	2015	2016	2017
ΑΞΕ (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	918.478	1.013.263	1.032.534	1.199.453	1.336.500
Άμεσες επενδύσεις της χώρας στο εξωτερικό (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)	1.090.639	1.078.692	1.083.975	1.274.595	1.313.296

Πηγή: [ONS](#),

Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

Κατά τη δεκαετία 2008-2017, οι κυριότεροι επενδυτές στο Ηνωμένο Βασίλειο προέρχονται από τις ΗΠΑ, την Ολλανδία, το Λουξεμβούργο και τη Γαλλία. Αντίστοιχα, κατά την ίδια δεκαετία, οι κύριοι επενδυτικοί προορισμοί των βρετανών είναι οι ΗΠΑ, η Ολλανδία και το Λουξεμβούργο.

Οι κυριότεροι τομείς στους οποίους επενδύουν οι βρετανικές επιχειρήσεις στο εξωτερικό διαχρονικά είναι οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, οι εξορύξεις, οι υπηρεσίες πληροφορικής και επικοινωνιών, τα τρόφιμα και ποτά, η βιομηχανία χημικών - πλαστικών.

¹² OECD, FDI IN FIGURES, April 2019
<http://www.oecd.org/investment/FDI-in-Figures-April-2019.pdf>

1.2 Στοιχεία της οικονομίας των διοικητικών διαιρέσεων της χώρας

Η οικονομική διάρθρωση του Ηνωμένου Βασιλείου διαφοροποιείται ανά περιοχή και περιφέρεια. Η Αγγλία είναι η πιο πλούσια, ακολουθεί η Σκωτία, η Βόρεια Ιρλανδία και τελευταία η Ουαλία.

Το κεντρικό Λονδίνο είναι πρώτο στη λίστα με τις πλουσιότερες περιοχές της Ε.Ε. Η κατά κεφαλή Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) στην ευρύτερη περιοχή του Λονδίνου αντιστοιχεί στο 171% της μέσης ΑΠΑ στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ οι πιο φτωχές περιοχές του Η.Β. βρίσκονται στη Βορειοανατολική Αγγλία και στην Ουαλία.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται στοιχεία γεωγραφικής έκτασης, πληθυσμού και πλούτου ανά περιοχή και ανά χώρα του Ηνωμένου Βασιλείου:

Πίνακας 17: Στοιχεία γεωγραφικής εκτάσεως, πληθυσμού και πλούτου ανά περιοχή του Ηνωμένου Βασιλείου, 2017

Περιοχή	Έκταση (τετρ.χλμ)	% επί συνολικής έκτασης ΗΒ	Πληθυσμός (εκατ.) (2017)	% επί συνόλου Πληθ. ΗΒ	Α.Π.Α. 2017 (εκ. £)	Κατά κεφαλή Ακ.Προστ. Αξία (€)* 2017	% επί μέσης κ.κ.ΑΠΑ ΗΒ (2017)
Αγγλία	130.427	53%	55,65	84,3%	1.563.621	28.096	102
– Βορειοανατολική Αγγλία	8.592	4%	2,63	4,0%	52.941	20.129	73
– Βορειοδυτική Αγγλία	14.165	6%	7,32	11,1%	175.006	23.918	87
– Yorkshire και Humber	15.420	6%	5,35	8,1%	114.605	21.426	78
– Ανατολική Κεντρική Αγγλία	15.627	6%	4,73	7,2%	103.350	21.845	79
– Δυτική Κεντρική Αγγλία	12.998	5%	5,79	8,8%	131.553	22.713	82
– Ανατολική Αγγλία	19.120	8%	6,02	9,1%	149.007	24.772	90
– Λονδίνο (ευρύτερη περιοχή)	1.572	1%	8,99	13,6%	439.288	48.857	177
– Νοτιοανατολικά	19.096	8%	9,19	13,9%	270.391	29.415	107
– Νοτιοδυτική Αγγλία	23.837	10%	5,42	8,2%	127.479	23.499	85
Ουαλία	20.778	9%	3,14	4,7%	62.420	19.899	72
Σκωτία	78.772	32%	5,38	8,1%	137.043	25.485	92
Βόρεια Ιρλανδία	13.843	6%	1,87	2,8%	39.658	21.172	77
Ηνωμένο Βασίλειο	243.820	100%	66,04	100,0%	1.819.754	27.555	100
Βρετανικά Υπερπόντια εδάφη	1.727.570		0,62	0,9%	17.012	27.298	

Πηγή: [ONS, GVA at Regional Level](#)

1.3 Οικονομικές προβλέψεις για το 2019

Η επικρατούσα λόγω Brexit αβεβαιότητα έχει επιδράσει στην οικονομία καθώς δεν είναι απόλυτα σαφείς οι στόχοι της βρετανικής Κυβέρνησης στη διαπραγμάτευση για την Έξοδο. Ο προβλεπόμενος ρυθμός ανάπτυξης μέχρι το 2021 αναθεωρήθηκε προς τα κάτω, λόγω της εκτιμώμενης μείωσης των ιδιωτικών επενδύσεων, της παραγωγικότητας και της κατανάλωσης των νοικοκυριών, λόγω των συνεπειών του αποτελέσματος του δημοψηφίσματος.

Ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται για τα επόμενα έτη να κυμανθεί μεταξύ 1,5-1,8%, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη πιθανές συνέπειες από την Έξοδο. Εντός τους έτους δεν αναμένονται σημαντικές κινήσεις στο πεδίο της νομισματικής πολιτικής, εκτός εάν απαιτηθεί από μια σοβαρή επιδείνωση της οικονομίας. Οι περισσότεροι αναλυτές εκτιμούν, πάντως, ότι εάν επέλθει συμφωνία με την ΕΕ θα υπάρξει ελαφρά αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης λόγω της "ανακούφισης" των οικονομικών παραγόντων από την εξάλειψη του παράγοντα της αβεβαιότητας.

Σε πρόσφατη οικονομική του έκθεση ο ΟΟΣΑ προβλέπει ότι, ακόμα και αν το Brexit εξελιχθεί ομαλά στο πλαίσιο μιας Συμφωνίας Αποχώρησης, η οικονομία του ΗΒ θα μεγθυνθεί οριακά το 2019. Οι προβλέψεις είναι σαφώς πιο απαισιόδοξες σε περίπτωση εξόδου χωρίς συμφωνία, ένα σενάριο το οποίο, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Οργανισμού, θα οδηγήσει τη χώρα σε ύφεση. Ο ΟΟΣΑ προβλέπει ότι η ανάπτυξη του ΗΒ θα είναι το 2019 μόλις 0,8% ετησίως και το 2020 θα ανέλθει ελαφρά στο 0,9%. Πρόκειται για σημαντική υποβάθμιση από το 1,4% και 1,3% που πολύ πρόσφατα, τον Νοέμβριο 2018, προέβλεπε ο διεθνής Οργανισμός για τα δύο αυτά έτη και σημαντικά χαμηλότερα από το 1,2% στο οποίο αναφέρθηκε για το 2019 η Τράπεζας της Αγγλίας στις προβλέψεις της του περασμένου Φεβρουαρίου 2019. Ωστόσο, ακόμη και αυτός ο ασθενής ρυθμός ανάπτυξης βασίζεται σε ένα ομαλό Brexit με μια μεταβατική περίοδο που θα διαρκέσει μέχρι το τέλος του 2020.

Τα **δημόσια οικονομικά**, αν και βρίσκονται υπό έλεγχο, προς το παρόν, αναμένεται να δεχθούν πίεση, εάν συνεχιστεί η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας και ακολουθηθεί λιγότερο περιοριστική πολιτική για την αναχαίτιση των επιπτώσεων της επικείμενης Εξόδου. Σύμφωνα με Διυπουργική Έκθεση που κατατέθηκε στο Κοινοβούλιο στις αρχές του 2018, το κόστος της Εξόδου στα δημόσια οικονομικά εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 3% του ΑΕΠ.

Όσον αφορά στις οικονομικές πτυχές της Εξόδου, πέραν του οριζόντιου θέματος της **πρόσβασης στην Ενιαία Αγορά**, τομείς ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τη βρετανική οικονομία είναι οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, η δημιουργική βιομηχανία και οι μεταποιητικοί τομείς της αεροδιαστημικής, της αυτοκινητοβιομηχανίας και της φαρμακοβιομηχανίας. Οι οικονομολόγοι του ΟΟΣΑ πιστεύουν ότι μια έξοδος χωρίς Συμφωνία, που αναπόφευκτα θα οδηγήσει στην επιβολή δασμών σύμφωνα με τους κανόνες του ΠΟΕ, θα μείωνε τα επόμενα δύο χρόνια την παραγωγή του ΗΒ κατά περίπου

2% σε σχέση με μια πορεία ομαλής εξόδου. Το κόστος για το ΗΒ προβλέπεται να εξελιχθεί μεγαλύτερο εάν οι καθυστερήσεις στα σύνορα και η απώλεια πρόσβασης σε άλλες αγορές διαταράξουν τις διασυνοριακές αλυσίδες εφοδιασμού ή/και εάν υπάρξουν διαταραχές στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Στον **χρηματοοικονομικό τομέα**, οι φορείς του κλάδου υποστηρίζουν την διατήρηση της μεγαλύτερης δυνατής πρόσβασης στην αγορά της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, ορισμένες από τις κυριότερες εταιρείες του κλάδου έχουν μεταφέρει μέρος των ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων τους εκτός ΗΒ σε άλλο κ-μ της ΕΕ.

Στον **τομέα του εμπορίου**, παρά το γεγονός ότι κρίθηκε ευνοϊκά η συμφωνία για μεταβατική περίοδο μέχρι το τέλος 2020, το σύνολο των επιχειρηματικών φορέων υποστηρίζουν τη σύναψη Συμφωνίας Ελευθέρου Εμπορίου με την ΕΕ. Σε κάθε περίπτωση, η επιχειρηματική κοινότητα αναμένει την κατάληξη των διαπραγματεύσεων ΕΕ-ΗΒ τον ερχόμενο Οκτώβριο, ελπίζοντας σε έγκαιρη και ουσιαστική διαμόρφωση της μελλοντικής σχέσης του ΗΒ με την ΕΕ.

Από την πλευρά της η βρετανική κυβέρνηση προβλέπεται να έχει περισσότερο **δημοσιονομικό χώρο** για να αυξήσει τις δαπάνες, καθώς σε σχέση με την περίοδο της χρηματοπιστωτικής κρίσης έχει ισοσκελίσει το ισοζύγιο εσόδων/δαπανών. Επιπρόσθετα, οι προβλέψεις από το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής (Office of Budget Responsibility - OBR) αναφέρονται σε καλύτερες προοπτικές για τα δημόσια οικονομικά κατά τα επόμενα πέντε χρόνια. Τον Ιανουάριο 2019, μάλιστα, το ΗΒ παρουσίασε ένα μηνιαίο πλεόνασμα ρεκόρ, χάρη σε μεγάλο βαθμό στις αυξανόμενες εισπράξεις από τον φόρο εισοδήματος. Από πολλούς εκπροσώπους της αγοράς λοιπόν **η Κυβέρνηση του ΗΒ πιέζεται να εξετάσει πώς να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της λιτότητας μετά την κρίση.**

Ο Υπουργός Οικονομικών κ. Hammond αναγνωρίζει ότι υπάρχουν **πιέσεις αύξησης της χρηματοδότησης στις δημόσιες υπηρεσίες**. Αφορούν όχι μόνο τη δημόσια τάξη, αλλά και την εκπαίδευση, όπου οι σχολικοί προϋπολογισμοί υποφέρουν, και τις ένοπλες δυνάμεις. Στην **κοινωνική πολιτική**, η κυβέρνηση προσπαθεί να χειριστεί τον αυξανόμενο αριθμό ηλικιωμένων και άλλων κοινωνικών ομάδων που έχουν ανάγκη. Έχει ήδη συμφωνήσει για ένα πρόσθετο ποσό £ 20 δις ετησίως για το NHS μέχρι το 2023, αν και αυτό μπορεί να αφήσει άλλες δημόσιες υπηρεσίες να διαγκωνίζονται για επιπλέον κεφάλαια.

Επίσης, υπάρχουν πολλά δημοσιεύματα που αναφέρουν ότι πρέπει να αντιμετωπιστούν οι αυξανόμενες **ανισότητες στα εισοδήματα**. Οι μισθοί των υψηλότερα αμειβόμενων της Βρετανίας αυξάνονται ταχύτερα. Από δημοσιονομικής πλευράς αυτό ενισχύει τον φόρο εισοδήματος, αλλά επιδεινώνει την ανισότητα των εισοδημάτων και θέτει ερωτήματα σχετικά με το αν οι πλούσιοι θα πρέπει να συμβάλλουν περισσότερο στη χρηματοδότηση των μελλοντικών αυξήσεων των δαπανών.

Τέλος στο θέμα των **εταιρικών φόρων**, εκφράζονται απόψεις ότι η Κυβέρνηση θα πρέπει να εγκαταλείψει τις περαιτέρω περικοπές του φόρου εταιρειών που προβλέπονται

για τον επόμενο έτος καθώς το ΗΒ έχει ήδη έναν από τους χαμηλότερους συντελεστές φόρου εταιρειών στον κόσμο.

Πρόκειται για μερικά από τα ζητήματα που η Βρετανική κυβέρνηση θα κληθεί να αντιμετωπίσει στο πλαίσιο της προετοιμασίας της χώρας για τη μετά-Brexit εποχή.

1.4 Οι οικονομικές σχέσεις Ηνωμένου Βασιλείου στο διεθνές πεδίο

Το Ηνωμένο Βασίλειο συμμετέχει στο σύνολο, σχεδόν, των διεθνών οικονομικών οργανισμών είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω της ΕΕ.

Σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο που εξέδωσε το 2017, μετά την Έξοδο του ΗΒ από την ΕΕ, το Ηνωμένο Βασίλειο θα επιδιώξει την υλοποίηση μιας ανεξάρτητης πολιτικής διεθνούς εμπορίου που θα περιλαμβάνει πέντε βασικά στοιχεία,

- 1) Θα διέπεται από διαφάνεια και θα λαμβάνει υπόψη τις απόψεις μιας ευρείας ομάδας κοινωνικών εταίρων, φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης, κ.ο.κ. εντός του ΗΒ
- 2) Το ΗΒ θα υποστηρίζει ένα διεθνές εμπορικό σύστημα βασισμένο σε κανόνες, στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.
- 3) Το ΗΒ θα επιδιώξει τη διατήρηση και συνέχεια των εμπορικών συμφωνιών που έχει συνάψει η Ε.Ε., καθώς και τη σφυρηλάτηση νέων στενότερων εμπορικών δεσμών με άλλες χώρες/περιοχές.
- 4) Το ΗΒ θα υποστηρίζει τις αναπτυσσόμενες χώρες στη μείωση της φτώχειας, μέσω της διατήρησης των υπαρχόντων, στο πλαίσιο ΕΕ, ή/και της εκ νέου διαμόρφωσης προτιμησιακών καθεστώτων πρόσβασης στη βρετανική αγορά.
- 5) Το ΗΒ θα διασφαλίσει ισότιμους όρους στο διεθνές εμπόριο μέσω της διαμόρφωσης ενός θεσμικού πλαισίου μέσω εμπορικής άμυνας και ενός υποστηρικτικού κυβερνητικού οργάνου για την παρακολούθηση του μηχανισμού διευθέτησης εμπορικών διαφορών στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

Το ΗΒ θα συνεχίσει να είναι **υπέρμαχος της φιλελευθεροποίησης του διεθνούς εμπορίου**. Ιδίως στον κλάδο των υπηρεσιών, στον οποίο η χώρα διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα, εκτιμά ότι η περαιτέρω φιλελευθεροποίηση, σε συνδυασμό με την άνοδο συγκεκριμένων αναδυόμενων οικονομιών και την αύξηση των αναγκών τους σε παροχή ποιοτικών υπηρεσιών, θα ευνοήσει σε υπερθετικό βαθμό τους βρετανούς εξαγωγείς υπηρεσιών. Επί τη βάση αυτών των εκτιμήσεων, το ΗΒ θα επιδιώξει την ολοκλήρωση της πολυμερούς συμφωνίας για το εμπόριο υπηρεσιών (TiSA), η οποία διεξάγεται εκτός πλαισίου Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Τυχόν ολοκλήρωση της συμφωνίας θα δώσει σημαντική ώθηση στις εξαγωγές υπηρεσιών, οι οποίες, ήδη, τα τελευταία έτη αποσπών ολοένα μεγαλύτερο μερίδιο επί του συνόλου των βρετανικών εξαγωγών.

Επίσης, το ΗΒ φιλοδοξεί να διαδραματίσει **ρόλο «εμπορικού κόμβου» (trade hub)**, μέσω του οποίου θα μπορούν να διακινούνται προϊόντα και υπηρεσίες μεταξύ μεγάλων εμπορικών εταίρων, όπως των ΗΠΑ, της ΕΕ και της Κίνας. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, πρέπει να πληρούνται δύο προϋποθέσεις. Αφενός, οι εν λόγω εταίροι να μην έχουν συνάψει μεταξύ τους Συμφωνίες Ελευθέρων Συναλλαγών (ΣΕΣ-FTAs), αφετέρου το ίδιο το ΗΒ να επιτύχει να συνάψει με αυτούς τους εταίρους ΣΕΣ. Επίσης, το ΗΒ θεωρεί ότι μπορεί να καταστεί κόμβος διαμετακόμισης για την είσοδο των προϊόντων

της Κοινοπολιτείας (Ινδία, Αυστραλία κ.ο.κ.) στην αγορά της Ε.Ε., εφόσον βεβαίως συνολογήσει ΣΕΣ ή παρόμοια συμφωνία με την Ε.Ε..

Τέλος, το ΗΒ θα επιδιώξει να διασφαλίσει τη **συνέχεια των εμπορικών συμφωνιών** που συμμετέχει ως μέλος της Ε.Ε.. Η βρετανική Κυβέρνηση έχει δηλώσει ρητώς την πρόθεση να συμφωνήσει εκ νέου με εμπορικά bloc στα οποία έχει παραχωρηθεί καθεστώς προτιμησιακής πρόσβασης στην ΕΕ, όπως αυτά των Λιγότερο Ανπτυγμένων Χωρών (LDCs), των χωρών της Καραϊβικής (CARIFORUM) και των χωρών που συμμετέχουν στις συμφωνίες GSP και GSP+.

Η επίτευξη των στόχων αυτών δε θα πρέπει να θεωρείται εύκολη αποστολή. Υπάρχουν σημαντικές εξωγενείς και ενδογενείς προκλήσεις που θα δυσχεράνουν την επίτευξη των βρετανικών στοχεύσεων στο πεδίο της διεθνούς εμπορικής πολιτικής. Παρά την έντονη δραστηριότητα που αναπτύχθηκε, μετά το δημοψήφισμα, στον τομέα των διμερών επαφών που άπτονται και των μελλοντικών εμπορικών σχέσεων του ΗΒ, τα αποτελέσματα είναι πενιχρά και οι προοπτικές αβέβαιες, καθώς οι συνομιλητές της βρετανικής Κυβέρνησης δεν μπορούν να παραβλέψουν ότι το καθεστώς αδυναμίας θα επιτείνεται όσο η αβεβαιότητα διατηρείται.

2. Οι οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – Ηνωμένου Βασιλείου

2.1 Γενικά για τις διμερείς οικονομικές σχέσεις

Το διμερές εμπόριο Ελλάδας – Ηνωμένου Βασιλείου χαρακτηρίζεται από μια αντιστροφή ρόλων, σε σχέση με τις εμπορικές σχέσεις του ΗΒ εν γένει. Συγκεκριμένα, ενώ το ΗΒ υστερεί στο εμπόριο αγαθών και υπερτερεί στο εμπόριο υπηρεσιών, στην περίπτωση της Ελλάδας συμβαίνει το αντίστροφο. Η Ελλάδα απολαμβάνει ένα υψηλό πλεόνασμα στο εμπόριο υπηρεσιών και ένα σχετικά μικρό έλλειμμα στο εμπόριο αγαθών. Ο Πίνακας 18 αποτυπώνει τα ανωτέρω.

Πίνακας 18: Διμερές Εμπόριο Ελλάδας - Ηνωμένου Βασιλείου, 2014-2018

<i>Πηγή Αναφοράς: Ελλάδα</i>	2014	2015	2016	2017	2018
Εισπράξεις	4.974,70	3.206,30	3.080,80	3.282,80	μ/δ
Πληρωμές (αξία σε εκ. Ευρώ)	1.943,50	1.710,50	1.836,40	1.951,20	μ/δ
Ισοζύγιο υπηρεσιών (σε εκ. Ευρώ)	3.031,20	1.495,80	1.244,40	1.331,60	μ/δ
Εξαγωγές αγαθών (εκ. Ευρώ)	979,74	1.096,59	1.076,53	1.126,41	1.211,09
Εισαγωγές αγαθών (εκ. Ευρώ)	1.251,11	1.237,07	1.231,04	1.185,05	1.368,98
Ισοζύγιο αγαθών (εκ. Ευρώ)	-271,37	-140,48	-154,51	-58,64	-157,89
Συνολικές Εξαγωγές	5.954,44	4.302,89	4.157,33	4.409,21	μ/δ
Συνολικές Εισαγωγές	3.194,61	2.947,57	3.067,44	3.136,25	μ/δ
Εμπορικό ισοζύγιο (εκ. Ευρώ)	2.759,83	1.355,32	1.089,89	1.272,96	μ/δ
<i>Πηγή: Eurostat (αξία σε εκ. Ευρώ)</i>					

<i>Πηγή Αναφοράς: ΗΒ</i>	2014	2015	2016	2017	2018
Εισπράξεις	1.264	1.295	1.267	1.441	1.455
Πληρωμές	2.270	2.535	2.873	2.858	3.062
Ισοζύγιο υπηρεσιών	-1.006	-1.240	-1.606	-1.417	-1.607
Εξαγωγές αγαθών	991	857	896	880	1.069
Εισαγωγές αγαθών	677	680	775	795	840
Ισοζύγιο αγαθών	314	177	121	85	229
Συνολικές Εξαγωγές	2.255	2.152	2.163	2.321	2.524
Συνολικές Εισαγωγές	2.947	3.215	3.648	3.653	3.902
Εμπορικό ισοζύγιο	-692	-1.063	-1.485	-1.332	-1.378
<i>Πηγή: ONS (αξία σε εκ. Λίρες)</i>					

Το ανωτέρω αποτέλεσμα προκύπτει κυρίως χάρις στον **τουρισμό** και τη **ναυτιλία**, οι οποίοι συνεισφέρουν σημαντικά στο διμερές εμπόριο. Δυνητικά, ως θετικός παράγοντας αύξησης των διμερών εμπορικών δεσμών μπορεί να αποτελέσει η **αυξημένη μετά το 2009 παρουσία Ελλήνων στο Ηνωμένο Βασίλειο**.

Επίσης, σημαντικός παράγων είναι οι **έλληνες φοιτητές που σπουδάζουν στο ΗΒ**. Σύμφωνα με στοιχεία του “Higher Education Statistics Agency (HESA)” του ΗΒ, το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 φοίτησαν στο ΗΒ 10.135 Έλληνες, καταλαμβάνοντας την 4^η θέση μεταξύ των κ-μ της ΕΕ. Στην Αγγλία ήσαν 8.065, στη Σκωτία 1.510, στην Ουαλία 520 και στη Β. Ιρλανδία 40 φοιτητές. Από τους Έλληνες φοιτητές στο ΗΒ οι 5.140 παρακολούθησαν προπτυχιακές σπουδές και οι 4.995 μεταπτυχιακές. Συμπερασματικά, οι περισσότεροι Έλληνες φοιτητές που επέλεξαν το ΗΒ για τις σπουδές τους το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 φοίτησαν σε αγγλικά πανεπιστήμια και πιο συγκεκριμένα σε πανεπιστήμια του Λονδίνου, ενώ οι λιγότεροι στη Β. Ιρλανδία. Η πλειονότητα των φοιτητών έκαναν προπτυχιακά προγράμματα με εξαίρεση τους φοιτητές στη Σκωτία, τη Β. Ιρλανδία και το Λονδίνο όπου οι περισσότεροι ήσαν μεταπτυχιακοί. Τέλος οι φοιτητές φαίνεται να προτίμησαν το πλήρες ωράριο για τις σπουδές τους. Επισημαίνουμε επίσης ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της HESA, 17.410 Έλληνες φοιτητές παρακολούθησαν την ακαδημαϊκή περίοδο 2017-2018 τμήματα βρετανικών πανεπιστημίων στην Ελλάδα, καταλαμβάνοντας την 1^η θέση εντός ΕΕ.

Καταληκτικά, παράγων αβεβαιότητας είναι η επικείμενη Έξοδος του ΗΒ από την Ε.Ε., καθώς δύναται να αποτελέσει απειλή για πολλούς κλάδους του εμπορίου, εάν η συμφωνία μεταξύ Ε.Ε.-Η.Β. κινηθεί προς την κατεύθυνση της διάρρηξης των υφιστάμενων δεσμών.

2.1.1 Το διμερές εμπόριο αγαθών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της βρετανικής Υπηρεσίας Εσόδων & Τελωνείων (HMRC), η αξία του διμερούς εμπορίου Ελλάδος – ΗΒ ανήλθε, το έτος 2018, στο ύψος των £ 2,07 δισ., έναντι £1,85 δισ. το 2017, αυξημένη κατά 12%. Η χώρα μας καταλαμβάνει την 40^η θέση μεταξύ των πελατών και την 50^η μεταξύ των προμηθευτών του Η.Β.

Πίνακας 19: Διμερές εμπόριο αγαθών Ελλάδας - Ηνωμένου Βασιλείου, 2017-2018, HMRC

σε £	2018	2017	% μεταβολή 2018/2017
Εξαγωγές Ελλάδος	907.179.350	864.429.539	5 %
Εισαγωγές Ελλάδος	1.166.508.924	986.698.538	18 %
Όγκος Εμπορίου	2.073.688.274	1.851.128.077	12 %
Εμπορικό ισοζύγιο	- 259.329.574	- 122.268.999	

Πηγή: HMRC, www.uktradeinfo.com,

Επεξεργασία: Γραφείου ΟΕΥ Λονδίνου

Αναλυτικότερα, βάσει των στοιχείων της βρετανικής Υπηρεσίας, το 2018 η αξία των **ελληνικών εξαγωγών στο Η.Β.** (συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών) ανήλθε στα £ 907 εκ. έναντι £ 864 εκ. του προηγούμενου έτους, σημειώνοντας **αύξηση** της τάξης του 5%. Χωρίς τα πετρελαιοειδή (δασμ. κλ. 27) η αξία των εξαγωγών ανήλθε σε £ 872 εκ. λίρες, καταγράφοντας **αύξηση** κατά 2,5%.

Η αξία των **ελληνικών εισαγωγών από το Η.Β.** (συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών) ανήλθε σε £ 1.166 εκ. έναντι £ 987 εκ. του 2017, σημειώνοντας **αύξηση** κατά 18%. Χωρίς τα πετρελαιοειδή (δασμ. κλ. 27), η αξία των εισαγωγών ανήλθε σε £ 1.008 εκ., καταγράφοντας **αύξηση** της τάξης του 7%. Δεδομένων των ανωτέρω εμπορικών ροών, **το διμερές εμπορικό ισοζύγιο κατέλειπε έλλειμμα σε βάρος της χώρας μας ύψους £ 259 εκ., αυξημένο σε σχέση με το έλλειμμα του προηγούμενου έτους 2017 που είχε ανέλθει σε £ 122 εκ.**

Οι 10 κυριότερες κατηγορίες **ελληνικών προϊόντων εξαγομένων στο Η.Β.** είναι: φάρμακα, γαλακτοκομικά, παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων, ηλεκτρικά μηχανήματα και εξοπλισμός, χαλκός και τεχνουργήματα από χαλκό, καρποί και φρούτα, αλουμίνιο και τεχνουργήματα, ενδύματα, ορυκτά καύσιμα και ορυκτέλαια, παρασκευάσματα διατροφής από αλεύρια.

Οι 10 κυριότερες κατηγορίες **προϊόντων εισαγόμενων στην Ελλάδα από το Η.Β.** είναι: ορυκτά καύσιμα και ορυκτέλαια, φαρμακευτικά, ηλεκτρικά μηχανήματα και

εξοπλισμός, αυτοκίνητα οχήματα και ελκυστήρες, λέβητες, μηχανές και συσκευές, αλκοολούχα ποτά, πλαστικά, μηχανήματα οπτικής, φωτογραφίας ή κινηματογραφίας, μέτρησης, ελέγχου, ακρίβειας ή χειρουργικά εργαλεία, ενδύματα, προϊόντα σιδήρου και χάλυβα.

Πίνακας 20: Κυριότερες κατηγορίες εξαγομένων και εισαγομένων προϊόντων και ποσοστό συμμετοχής τους στο σύνολο των εξαγωγών και εισαγωγών αντίστοιχα, 2018

Εξαγωγές Ελλάδας στο ΗΒ, αξία σε €	2018	<i>% επί συνόλου εξαγωγών στο ΗΒ</i>	Εισαγωγές Ελλάδας από το ΗΒ, αξία σε €	2018	<i>% επί συνόλου εισαγωγών στο ΗΒ</i>
Δασμολογικές κλάσεις - 2ψήφια ανάλυση			Δασμολογικές κλάσεις - 2ψήφια ανάλυση		
30 - Φαρμακευτικά προϊόντα	135.691.605	14,96%	27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών	157.959.993	13,54%
04 - Γάλα και προϊόντα γαλακτοκομίας, αυγά πτηνών, φυσικό μέλι	101.845.511	11,23%	30 - Φαρμακευτικά προϊόντα	124.141.995	10,64%
20 - Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων ή άλλων μερών φυτών	76.419.322	8,42%	85 - Ηλεκτρικά μηχανήματα και εξοπλισμός και τα μέρη τους	106.976.834	9,17%
85 - Ηλεκτρικά μηχανήματα και εξοπλισμός και τα μέρη τους	75.942.101	8,37%	87 - Οχήματα, μέρη και εξαρτήματά τους	81.935.860	7,02%
74 - Χαλκός και τεχνουργήματα	67.058.967	7,39%	84 - Πυρηνικοί αντιδραστήρες, λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχανικές επινοήσεις	81.639.430	7,00%
08 - Καρποί και φρούτα βρώσιμα	41.575.990	4,58%	22 - Ποτά, αλκοολούχα υγρά και ξύδι	58.634.091	5,03%
76 - Αλουμίνιο και τεχνουργήματα	40.336.747	4,45%	39 - Πλαστικά και πλαστικά προϊόντα	35.242.266	3,02%
61 - Ενδύματα και συμπληρώματα του ενδύματος, πλεκτά ή κροσέ	37.022.757	4,08%	90 - Μηχανήματα οπτικής, φωτογραφίας ή κινηματογραφίας, μέτρησης, ελέγχου, ακρίβειας ή χειρουργικά εργαλεία	33.610.391	2,88%
27 - Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών? ασφαλτούχα ουσίες? ορυκτά κεριά	34.551.561	3,81%	62 - Ενδύματα και συμπληρώματα του ενδύματος, άλλα από τα πλεκτά	31.705.926	2,72%
19 - Παρασκευές από σιτηρά, αλεύρι, άμυλο και γάλα. Είδη ζαχαροπλαστικής	29.110.996	3,21%	61 - Ενδύματα και συμπληρώματα του ενδύματος, πλεκτά ή κροσέ	31.259.776	2,68%
Σύνολο Εξαγωγών Ελλάδας στο ΗΒ	907.179.350	100,00%	Σύνολο Εισαγωγών Ελλάδας από το ΗΒ	1.166.508.924	100,00%

Πηγή: HMRC, www.uktradeinfo.com, επεξεργασία Γραφείου ΟΕΥ Λονδίνου

Από την ανάλυση των στατιστικών στοιχείων προκύπτει ότι, **μεταξύ των ανωτέρω εξαγομένων από τη χώρα μας προϊόντων, τη μεγαλύτερη αύξηση, έναντι του 2017, καταγράφουν** τα ορυκτέλαια (+167%), καρποί και φρούτα βρώσιμα παρασκευασμένα ή διατηρημένα (+65%), τα προϊόντα ομορφιάς (+62%), απορρίμματα αλουμινίου (+28%) και λοιπά παρασκευάσματα διατροφής (+25%).

Σε ότι αφορά τα εισαγόμενα, τη μεγαλύτερη αύξηση καταγράφουν τα πετρελαιοειδή, τα απορρίμματα σιδήρου και χάλυβα, τα πολυμερή του αιθυλενίου και οι ράβδοι από αλουμίνιο.

Επισημαίνουμε ότι, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το ΗΒ καταλαμβάνει την 11η θέση μεταξύ των εμπορικών εταίρων της Ελλάδος (9η χωρίς πετρελαιοειδή) και την 8η μεταξύ των πελατών της χώρας μας (6η χωρίς πετρελαιοειδή). Το έτος 2018, ο όγκος εμπορίου ανήλθε σε 2,6 δισ. Ευρώ, με τις ελληνικές εξαγωγές να ανέρχονται σε 1,21 δισ. Ευρώ (+7,5% σε ετήσια βάση) και τις εισαγωγές σε 1,37 δισ. Ευρώ (+15,5% σε ετήσια βάση).

Πίνακας 21: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ηνωμένου Βασιλείου

<i>Πηγή Αναφοράς: Ελλάδα</i>	2014	2015	2016	2017	2018
Εξαγωγές αγαθών (εκ. Ευρώ)	979,74	1.096,59	1.076,53	1.126,41	1.211,09
Εισαγωγές αγαθών (εκ. Ευρώ)	1.251,11	1.237,07	1.231,04	1.185,05	1.368,98
Εμπορικό ισοζύγιο (εκ. Ευρώ)	-271,37	-140,48	-154,51	-58,64	-157,89

<i>Πηγή Αναφοράς: ΗΒ</i>	2014	2015	2016	2017	2018
Εξαγωγές αγαθών (εκ. Ευρώ)	861,57	976,98	971,65	988,82	1.027,62
Εισαγωγές αγαθών (εκ. Ευρώ)	1.221,82	1.207,96	1.113,21	1.128,46	1.327,83
Εμπορικό ισοζύγιο (εκ. Ευρώ)	-360,25	-230,98	-141,56	-139,64	-300,21

Πηγή: Eurostat

Στον Πίνακα κατωτέρω, καταγράφονται τα 15 κυριότερα εξαγόμενα και εισαγόμενα προϊόντα (κατά 4ψήφια Δασμ. Κλάση) με το ποσοστό συμμετοχής τους στο σύνολο αντίστοιχα των ελληνικών εξαγωγών και εισαγωγών προς/από το ΗΒ.

Πίνακας 22: Τα 15 κυριότερα εξαγόμενα και εισαγόμενα προϊόντα (κατά 4ψήφια Δασμ. Κλάση) και ποσοστό συμμετοχής τους στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών και εισαγωγών αντίστοιχα

Εξαγωγές Ελλάδας στο ΗΒ, αξία σε €	2018	% επί συνόλου εξαγωγών στο ΗΒ	Εισαγωγές Ελλάδας από το ΗΒ, αξία σε €	2018	% επί συνόλου εισαγωγών στο ΗΒ
Δασμολογικές κλάσεις - 4ψήφια ανάλυση			Δασμολογικές κλάσεις - 4ψήφια ανάλυση		
3004 - Φάρμακα που αποτελούνται από προϊόντα αναμειγμένα	123.290.389	13,59%	2709 - Λάδια ακατέργαστα, από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (ακατέργαστο πετρέλαιο)	99.579.118	8,54%
7411 - σωλήνες χαλκού	56.435.769	6,22%	3004 - Φάρμακα που αποτελούνται από προϊόντα αναμειγμένα ή μη αναμειγμένα,	89.202.229	7,65%
8544 - Καλώδια με μόνωση	53.064.215	5,85%	8703 - Επιβατικά αυτοκίνητα για τη μεταφορά προσώπων	64.150.796	5,50%
0406 - Τυριά και πηγμένο γάλα για τυρί	52.017.463	5,73%	2710 - Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από αργό.)	58.229.264	4,99%
0403 - Βουτυρόγαλα, πηγμένο γάλα και πηγμένη κρέμα, γιαούρτι, κεφίρ και άλλα	47.393.780	5,22%	2208 - Αποστάγματα, λικέρ και άλλα οινοπνευματώδη ποτά	56.209.221	4,82%
2710 - Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από αργό).	34.551.561	3,81%	8517 - Τηλεφωνικές συσκευές, συμπερ. τηλέφωνα για κυψελοειδή δίκτυα ή για άλλα ασύρματα δίκτυα	40.333.245	3,46%
2008 - Καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών.	32.091.506	3,54%	3002 - Ανθρώπινο αίμα. Αίμα ζώων παρασκευασμένο για θεραπευτικές, προφυλακτικές ή διαγνωστικές χρήσεις	29.555.486	2,53%
0806 - Σταφύλια, νωπά ή ξερά	30.447.032	3,36%	7204 - Απορρίμματα και θραύσματα χυτοσιδήρου, σιδήρου ή χάλυβα (παλιοσίδερα).	21.761.685	1,87%
6104 - Γυναικεία ενδύματα ή ταγιέρ, σύνολα, σακάκια, παντελόνια, φορέματα, φούστες, διαιρούμενο φούστες, παντελόνια	19.269.763	2,12%	7604 - Ράβδοι και είδη καθορισμένης μορφής, από αλουμίνιο, μ.κ.α.	18.952.999	1,62%
2106 - Παρασκευάσματα διατροφής, n.e.s.	17.786.865	1,96%	8523 - Δίσκοι, ταινίες, διατάξεις στερεάς κατάστασης μη πτητικής αποθήκευσης με ημιαγωγό, «έξυπνες κάρτες» και άλλα μέσα για την εγγραφή του ήχου	18.222.604	1,56%
2005 - Άλλα λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα αλλιώς παρά με ξίδι ή οξικό οξύ, όχι	17.523.978	1,93%	3402 - Οργανικοί επιφανειοδραστικοί παράγοντες (εκτός από σαπούνι). επιφανειακά	16.626.771	1,43%

κατεψυγμένα (εκτός από διατηρημένα με ζάχαρη,			ενεργά παρασκευάσματα, παρασκευάσματα πλυσίματος.		
1901 - Εκχύλισμα βύνης · Παρασκευάσματα διατροφής από αλεύρια, πλιγούρια, σιμιγδάλια, άμυλα κάθε είδους ή εκχυλίσματα βύνης	16.969.508	1,87%	3808 - Εντομοκτόνα, ποντικοφάρμακα, μυκητοκτόνα, ζιζανιοκτόνα	15.903.302	1,36%
3304 - Προϊόντα ομορφιάς ή φτιασιδώματος	16.121.915	1,78%	8903 - Θαλαμηγοί (γιστ) και άλλα πλοία και πλοιάρια αναψυχής ή αθλητισμού.	13.649.953	1,17%
7602 - Απορρίμματα και θραύσματα από αλουμίνιο	14.600.944	1,61%	3901 - Πολυμερή του αιθυλενίου, σε αρχικές μορφές	12.776.603	1,10%
2002 - Ντομάτες, παρασκευασμένες ή διατηρημένες αλλιώς παρά με ξίδι ή οξικό οξύ	9.686.014	1,07%	4901 - Τυπωμένα βιβλία, διαφημιστικά φυλλάδια και παρόμοια έντυπα, έστω και σε ξεχωριστά φύλλα .	12.766.398	1,09%
ΣΥΝΟΛΟ	907.179.350	100,00%	ΣΥΝΟΛΟ	1.166.508.924	100,00%

Πηγή: Βρετανική Στατιστική Υπηρεσία, www.uktradeinfo.com,

Επεξεργασία Γραφείου ΟΕΥ Λονδίνου.

Επιπτώσεις στις εξαγωγές ελληνικών προϊόντων του νέου εθνικού βρετανικού δασμολογίου σε περίπτωση Εξόδου χωρίς συμφωνία

Αναφορικά με τις εξαγωγές ελληνικών προϊόντων, η πρώτη εξέταση - από την πλευρά του Γραφείου μας - των επιπτώσεων του νέου εθνικού βρετανικού δασμολογίου τη μετά Brexit εποχή, δείχνει ότι οι σημαντικότερες εξαγωγικές κατηγορίες δεν θα επηρεαστούν από την επιβολή δασμών.

Ειδικότερα και βάσει των βρετανικών στοιχείων¹³ για τις ελληνικές εξαγωγές στο ΗΒ το έτος 2018, εκτιμούμε ότι **η αξία των ελληνικών εξαγωγών που θα επηρεασθεί από την προτεινόμενη επιβολή δασμών, σε περίπτωση μη συμφωνίας, ανέρχεται σε £ 33 εκ., επί συνόλου ελληνικών εξαγωγών ύψους £ 905 εκ., ήτοι ποσοστό 3,6%.**

Το μεγαλύτερο μέρος των επιπτώσεων αφορά την εξαγωγή **πετρελαιοειδών (ΔΚ 27101245: ελαφρά λάδια και παρασκευάσματα με αριθμό οκτανίων (RON) ίσο ή μεγαλύτερο του 95, αλλά μικρότερο του 98)**¹⁴ αξίας 18 εκατ. λιρών για το έτος 2018. Τα **φύλλα αλουμινίου** με δασμολογικές κατηγορίες 760711 και 760719 και εξαγωγές ύψους 7,2 εκατ. λιρών θα επιβαρυνθούν με δασμό ύψους 7,5%. Τα **προϊόντα ένδυσης** θα επηρεασθούν, επίσης, σε κάποιο βαθμό, καθώς εκ των περίπου 48 εκατ. σε εξαγωγές (στοιχεία 2018) ποσοστό περίξ του 10%, ήτοι 4,6 εκατ., θα υποβληθούν σε δασμό ύψους 12%. Επίσης, δασμολογικές επιβαρύνσεις θα υποστούν προϊόντα όπως **τριμμένο τυρί** (αξία εξαγωγών 2018: £ 1,3 εκ.), **ρύζι** (£ 775.000), **μπανάνες** (£ 640.000), **πουλερικά** (£ 180.000) και **οικιακά είδη από πλαστικό** (ΔΚ. 392490, αξία £ 250.000).

¹³ UK Trade Info

¹⁴ Επισημαίνεται ότι βάσει των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ δεν υπάρχει καταγραφή ελληνικών εξαγωγών το 2018 προς το ΗΒ με το συγκεκριμένο δασμολογικό κωδικό.

2.1.2 Διμερές εμπόριο υπηρεσιών

Το έλλειμμα στο εμπόριο αγαθών αντισταθμίζεται πλήρως από το πλεόνασμα στο εμπόριο υπηρεσιών, με συνέπεια το συνολικό ισοζύγιο εμπορίου να είναι πλεονασματικό για την Ελλάδα. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για το 2017 από την ΕΛΣΤΑΤ, οι ελληνικές εξαγωγές υπηρεσιών (κυρίως τουρισμός και ναυτιλία) ανήλθαν στα 3,28 δισ. Ευρώ, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές στα 1,9 δισ. Ευρώ, με το πλεόνασμα ισοζυγίου υπηρεσιών να διαμορφώνεται στα 1,33 δισ. Ευρώ.

Πίνακας 23: Διμερές Ισοζύγιο Υπηρεσιών

	2013	2014	2015	2016	2017
Εισπράξεις (αξία σε εκ. Ευρώ)	4.181,7	4.974,7	3.206,3	3.080,8	3.282,8
Πληρωμές (αξία σε εκ. Ευρώ)	2.080,1	1.943,5	1.710,5	1.836,4	1.951,2
Ισοζύγιο υπηρεσιών (σε εκ. Ευρώ)	2.101,6	3.031,2	1.495,7	1.244,4	1.331,7

Πηγή: [Eurostat](#)

Στον παρακάτω Πίνακα, καταγράφονται οι εξαγωγές υπηρεσιών από την Ελλάδα στο ΗΒ. Οι εισπράξεις αυξήθηκαν το 2017 έναντι του 2016 κατά 7%, από τα 3,08 στα 3,28 δισ. Ευρώ. Το 81% αυτών αφορά ταξιδιωτικές υπηρεσίες (τουρισμό), και μεταφορές (ναυτιλιακές υπηρεσίες).

Πίνακας 24: Εισπράξεις της Ελλάδας από το Ηνωμένο Βασίλειο, 2016-2017

	2017		2016		Μεταβολή 2017/2016
	Αξία (εκ. Ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (εκ. Ευρώ)	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση ΒΡΜ6					
S - Σύνολο: Υπηρεσίες	3.283	100%	3.081	100%	7%
SA - Υπηρεσίες μεταποίησης σε φυσικές εισροές που ανήκουν σε άλλους	4	0%	2	0%	105%
SB - Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής μ.α.ε.	4	0%	2	0%	83%
SC - Μεταφορές	497	15%	500	16%	-1%
SD - Ταξιδιωτικές Υπηρεσίες	2.110	64%	1.991	65%	6%
SE - Κατασκευαστικές Υπηρεσίες	18	1%	15	0%	16%
SF - Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	103	3%	86	3%	20%
SG - Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	19	1%	20	1%	-6%
SH - Τέλη για τη χρήση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας	5	0%	5	0%	-4%

SI - Υπηρεσίες Τηλεπικοινωνιών, ηλεκτρονικών υπολογιστών και πληροφορικής	179	5%	198	6%	-9%
SJ - Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	316	10%	233	8%	36%
SJ1 - Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης	22	1%	16	1%	34%
SJ2 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες διαχείρισης επιχειρήσεων	138	4%	99	3%	40%
SJ3 - Τεχνικές, σχετιζόμενες με εμπόριο, και άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	156	5%	118	4%	33%
SK - Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες	25	1%	25	1%	1%
SL - Κυβέρνηση αγαθά και υπηρεσίες n.i.e.	3	0%	5	0%	-40%
SN - Υπηρεσίες λοιπές	0	0%	0	0%	

Πηγή: [Eurostat](#)

Στον τομέα του τουρισμού, οι Βρετανοί είναι παραδοσιακά μεταξύ των τριών σημαντικότερων πελατών για το ελληνικό τουριστικό προϊόν. Περίπου 9% των αφίξεων προέρχεται από το ΗΒ, ενώ σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, το 2017 αποτέλεσε ορόσημο, καθώς έσπασε το φράγμα των 3 εκατ. τουριστών από το ΗΒ. Το 2018, καταγράφηκε μικρή πτώση στις αφίξεις κατά 2%.

Πίνακας 25: Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από το Ηνωμένο Βασίλειο

	2014	2015	2016	2017	2018
Αφίξεις από το ΗΒ στην Ελλάδα	2.089.500	2.397.200	2.894.700	3.002.000	2.942.800
Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	8,6%	9,2%	10,3%	10,0%	8,9%
Μεταβολή	13,2%	14,7%	20,8%	3,7%	-2,0%

Πηγή: [Τράπεζα της Ελλάδας](#)

Στον τομέα της ναυτιλίας, ήδη από το 19^ο αιώνα, η ελληνική ναυτιλία είχε ισχυρή παρουσία στο Η.Β. Περίπου 60 ελληνικές εταιρίες διαθέτουν γραφεία αντιπροσώπευσης στο Λονδίνο τα οποία δραστηριοποιούνται τόσο προς την βρετανική όσο και την διεθνή αγορά. Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα είχε επιτύχει μερικό επαναπατρισμό ναυτιλιακών εταιρειών μέσω κινήτρων, αλλά και λόγω δυσμενών αλλαγών στο βρετανικό φορολογικό καθεστώς (non-doms).

Στον παρακάτω Πίνακα, καταγράφονται οι εισαγωγές υπηρεσιών της Ελλάδας από το ΗΒ.

Πίνακας 26: Πληρωμές της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο, 2016-2017

Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση ΒΡΜ6	2017		2016		Μεταβολή 2017/2016
	Αξία (εκ. Ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (εκ. Ευρώ)	% στο σύνολο	
S - Σύνολο: Υπηρεσίες	1.951	100%	1.836	100%	6%
SA - Υπηρεσίες μεταποίησης σε φυσικές εισροές που ανήκουν σε άλλους	0	0%	0	0%	
SB - Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής μ.α.ε.	13	1%	9	1%	33%
SC - Μεταφορές	737	38%	743	40%	-1%
SD - Ταξιδιωτικές Υπηρεσίες	189	10%	180	10%	5%
SE - Κατασκευαστικές Υπηρεσίες	13	1%	3	0%	375%
SF - Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	254	13%	249	14%	2%
SG - Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	34	2%	55	3%	-39%
SH - Τέλη για τη χρήση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας	115	6%	91	5%	26%
SI - Υπηρεσίες Τηλεπικοινωνιών, ηλεκτρονικών υπολογιστών και πληροφορικής	231	12%	221	12%	4%
SJ - Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	291	15%	225	12%	29%
SJ1 - Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης	15	1%	15	1%	1%
SJ2 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες διαχείρισης επιχειρήσεων	167	9%	119	7%	40%
SJ3 - Τεχνικές, σχετιζόμενες με εμπόριο, και άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	109	6%	90	5%	20%
SK - Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες	68	4%	55	3%	25%
SL - Κυβέρνηση αγαθά και υπηρεσίες n.i.e.	6	0%	6	0%	-2%
SN - Υπηρεσίες λοιπές	0	0%	0	0%	

Πηγή: [Eurostat](http://ec.europa.eu/eurostat)

Οι ελληνικές εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 6% στα 1,95 δισ. Ευρώ. Οι πληρωμές για υπηρεσίες κατευθύνονται κυρίως στους κλάδους μεταφορών (κυρίως αεροπορικές υπηρεσίες), επιχειρηματικών υπηρεσιών, ασφάλισης και συνταξιοδότησης, υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής, υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις και ασφαλίσεων (συνήθως ναυτασφαλίσεις).¹⁵

¹⁵ Στο παράρτημα παρουσιάζονται αναλυτικά στοιχεία για προϊόντα και υπηρεσίες από τις ελληνικές και βρετανικές στατιστικές αρχές.

2.2 Άμεσες επενδύσεις

2.2.1 Επενδύσεις της Ελλάδας στο Ηνωμένο Βασίλειο

Όσον αφορά στις ελληνικές επενδύσεις στο ΗΒ, σύμφωνα με στοιχεία του Enterprise Greece, το απόθεμα αυτών, το 2015, ανερχόταν σε 623 εκατ. ευρώ. Σημαντικότερες αυτών οι επενδύσεις του ομίλου ΒΙΟΧΑΛΚΟ (Bridgnorth Aluminium) και των Πλαστικών Θράκης (Don & Low). Ισχυρή ελληνική παρουσία υπάρχει, επίσης, στον κλάδο λιανικής, τάση που συνδέεται με τον αυξημένο αριθμό Ελλήνων που διαβιούν στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Πίνακας 27: Επενδύσεις της Ελλάδας στο ΗΒ

	2013	2014	2015	2016	2017
Ροές	-10	3	21	30	-22
Απόθεμα	511	179	710	251	-108

Πηγή: [ONS](#), σε εκ. £

Την περίοδο 2009-2017, οι ιδρυθείσες εταιρείες (ενεργές και μη) που είχαν/έχουν διευθυντή ελληνικής υπηκοότητας ή ελληνικής καταγωγής ανήλθαν σε περίπου 38.000. Περίπου 23.000 εταιρείες και 22.500 διευθυντές είναι ενεργοί και εξ αυτών, περίπου 8.200 είναι ελληνικής υπηκοότητας, ενώ οι υπόλοιποι εμφανίζονται ως Βρετανοί, Κύπριοι και άλλων υπηκοοτήτων. Από το 2009 μέχρι το 2016 παρατηρείται μια σταθερή αύξηση της σύστασης εταιρειών με διευθυντές ελληνικής καταγωγής. Η τάση αυτή ακολουθεί τη γενικότερη τάση αύξησης της ίδρυσης εταιρειών στο ΗΒ, με ρυθμό όμως υψηλότερο από το μέσο όρο, ιδίως για διευθυντές ελληνικής υπηκοότητας. Επίσης, ακολουθεί το ρυθμό αύξησης της έλευσης και εγκατάστασης στο ΗΒ, Ελλήνων εργαζομένων, όπως αυτός αποτυπώνεται από τα επίσημα στοιχεία έκδοσης Αριθμού Κοινωνικής Ασφάλισης (NIN – National Insurance Number) σε Έλληνες πολίτες. Ενδεικτικά, ο αριθμός των εταιρειών με διευθυντές ελληνικής υπηκοότητας που συστάθηκαν το 2016 ήταν σχεδόν τετραπλάσιος του αντίστοιχου του 2009.

Σύμφωνα με στοιχεία του βρετανικού Υπουργείου Εργασίας & Συντάξεων¹⁶, **ο αριθμός των Ελλήνων που απέκτησαν Αριθμό Κοινωνικής Ασφάλισης** το 2018 παρουσίασε μείωση κατά -9%. Να επισημάνουμε ότι, ο Αριθμός Κοινωνικής Ασφάλισης είναι απαραίτητος για την είσοδο στην αγορά εργασίας του ΗΒ και αποτελεί τον ασφαλέστερο δείκτη για τον αριθμό των Ελλήνων που μεταβαίνουν στο ΗΒ για εργασία. Οι Έλληνες βρίσκονται στη 10η θέση, μεταξύ των μη Βρετανών πολιτών, όσον αφορά την έκδοση NIN για το έτος 2018. Η παρατηρούμενη μείωση στον αριθμό των Ελλήνων είναι αντίστοιχη της παρατηρούμενης μείωσης του αριθμού των πολιτών από όλο το εύρος των κ-μ της ΕΕ-27 που αποκτούν NIN στο

¹⁶ Department for Works and Pensions

HB. Να επισημάνουμε ότι, η εν λόγω μείωση παρατηρείται από τα μέσα του 2016 και εντεύθεν (2018: -16%) και αποδίδεται στο δημοψήφισμα και την αναμενόμενη Έξοδο του HB από την ΕΕ.

Πίνακας 28: Απόκτηση NIN από Έλληνες πολίτες, 2009 – 2018

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Σύνολο περιόδου 2009-18
2.751	3.260	5.598	7.417	9.891	9.790	12.022	14.656	14.371	13.044	92.800
Ετήσια Μεταβολή	19%	72%	32%	33%	-1%	23%	22%	-2%	-9%	

Πηγή: Department for Works and Pensions, επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

Συνολικά, από το 2002 έχουν καταγραφεί περίπου 115.000 Έλληνες πολίτες που έχουν αποκτήσει NIN. Κατά τα έτη 2002-2010, ο ετήσιος αριθμός των Ελλήνων που αποκτούσαν NIN ήταν περίξ των 3.000 ατόμων, ενώ την περίοδο 2011-2018 ο μέσος όρος κατ' έτος ανήλθε σε περίπου σε 11.000. Ειδικότερα, το 2018 ο αριθμός των Ελλήνων πολιτών που απέκτησαν NIN ανήλθε σε 13.044, μειωμένος κατά -9% σε σχέση με το 2017, έτος κατά το οποίο είχε επίσης καταγραφεί μικρή μείωση κατά -2% των εγγεγραμμένων έναντι του 2016. Η πτωτική τάση διαμορφώθηκε ουσιαστικά από το β' εξάμηνο του 2017. Η πτώση, πάντως, ήταν περιορισμένη σε σύγκριση με άλλα κράτη της Ε.Ε., όπου η μείωση μεταξύ 2016-2018 κυμαίνεται μεταξύ 30-40% (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία). Σε κάθε περίπτωση πρέπει να επισημάνουμε ότι, παρά την ελαφρά μείωση του 2017 και την αισθητή του 2018, ο αριθμός των Ελλήνων πολιτών που προβαίνουν σε έκδοση NIN παραμένει πολλαπλάσιος αυτού του 2009.

Σύμφωνα με το βρετανικό Υπουργείο Διεθνούς Εμπορίου (DIT) και όσον αφορά τον **αριθμό επενδυτικών σχεδίων**, τα τελευταία χρόνια καταγράφεται χαμηλή εισροή επενδύσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο από την Ελλάδα.

Πίνακας 29: Αριθμός Επενδυτικών Σχεδίων στο ΗΒ με χώρα προέλευσης κεφαλαίων την Ελλάδα

Έτος	Αριθμός Επενδυτικών Σχεδίων	Νέες θέσεις εργασίας	Κλάδος	Περιφέρεια
2011/12	1	1-10	Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες	ΝΑ Αγγλία
2012/13	2	50+	Τρόφιμα-Ποτά, Ναυτιλία	ΝΔ Αγγλία & Σκωτία
2013/14	1	1-10	Υπηρεσίες προς επιχειρήσεις	Λονδίνο
2014/15	2	26-50	Λογισμικό, Κατασκευή Ηλεκτρολογικών & Ηλεκτρονικών Ειδών	ΝΑ Αγγλία & Δυτική Κεντρική Αγγλία
2015/16	2	26-50	Χημικά. Λογισμικό	ΝΑ Αγγλία & Λονδίνο
2016/17	4	26-50	Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες, Υπηρεσίες Υγείας, Λογισμικό	ΝΔ Αγγλία, Ουαλία, Λονδίνο
2017/18	6	50+	Δημιουργική Βιομηχανία & ΜΜΕ, Εκπαίδευση, Υπηρεσίες Υγείας, Υπηρεσίες ΤΠΕ, Κλωστοϋφαντουργία	ΝΑ Αγγλία, Λονδίνο, Σκωτία

Πηγή: [DIT Inward Investment Results](#)

2.2.2 Επενδύσεις του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ελλάδα

Στον τομέα των επενδύσεων ένας σημαντικός αριθμός βρετανικών εταιριών έχουν επενδύσει στη χώρα μας σε τομείς όπως οι **τηλεπικοινωνίες (Vodafone)**, το **λιανικό εμπόριο (Dixon's –Κωτσόβολος)**, η **υγεία (GlaxoSmithKline, BC Partners και CVC Capital)** ο **τουρισμός**, οι **χρηματοοικονομικές υπηρεσίες**, η **πρωτογενής παραγωγή (Lamex/Alterra)** κλπ. Πέραν των επενδύσεων βρετανικών εταιριών, ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης και ο τομέας των επενδύσεων ιδιωτών στον κλάδο των **ακινήτων** και δη της θερινής κατοικίας.¹⁷

Σημειώνεται, εξάλλου, ότι το Λονδίνο αποτελεί βασική πηγή κεφαλαίων για ομολογιακές εταιρικές εκδόσεις, καθώς και αναζήτησης επενδυτών, χρηματοοικονομικών ή μη. Σημειώνεται ότι ποσοστό 44% περίπου των ελληνικών ομολόγων διακινείται μέσω Λονδίνου.

Πίνακας 30: Επενδύσεις του ΗΒ στην Ελλάδα

	2013	2014	2015	2016	2017
Ροές	35	-33	160		141
Απόθεμα	1.612	1.442	544	272	332

Πηγή: [ONS](#), σε εκ. £

¹⁷ Η ΕΛΣΤΑΤ καταγράφει για το 2018 185 εταιρείες με μέτοχο οντότητα από το Ηνωμένο Βασίλειο.

2.3 Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας – Ηνωμένου Βασιλείου

Το θεσμικό πλαίσιο διμερούς οικονομικής συνεργασίας ορίζεται, επί του παρόντος, από τη συμμετοχή και των δύο μερών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενδεχομένως να απαιτηθούν παρεμβάσεις στο θεσμικό πλαίσιο, σε περίπτωση που δεν καλύπτονται από τυχόν συμφωνία ΕΕ-ΗΒ ή ήδη υπάρχουσες (προ της ένταξης των δύο χωρών στην ΕΕ) διμερείς συμφωνίες.

Από την πλευρά της η βρετανική Κυβέρνηση καλείται να ξεκαθαρίσει τις προθέσεις της όσον αφορά την πορεία Εξόδου, τη διαδικασία ψήφισης του Νόμου για το Εμπόριο (Trade Bill), τη μελλοντική δασμολογική πολιτική του ΗΒ και να σημειώσει πρόοδο στη διαδικασία μετακύλισης (roll-over) των Συμφωνιών Ελευθέρου Εμπορίου (ΣΕΕ) με άλλα κράτη και συνασπισμούς κρατών.

Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις στη διαδικασία εξόδου του ΗΒ από την ΕΕ, ειδικότερα στην περίπτωση no-deal, είναι η ανάγκη για αποφυγή προβλημάτων και καθυστερήσεων στη διμερή διακίνηση εμπορευμάτων. Οι απρόσκοπτες τελωνειακές διαδικασίες είναι βασικό στοιχείο της σημαντικής αυτής προσπάθειας που αποσκοπεί στη διευκόλυνση των εμπορευομένων, την ασφαλή τροφοδοσία των αγορών και τη διασφάλιση της συνέχειας στις εμπορικές σχέσεις των κ-μ της ΕΕ με το ΗΒ.

Σε κάθε περίπτωση, τόσο οι ελληνικές όσο και οι βρετανικές επιχειρήσεις που συναλλάσσονται με το ΗΒ ή την ΕΕ αντίστοιχα, ή που μεταφέρουν εμπορεύματα μέσω του ΗΒ, θα πρέπει να εξοικειωθούν με τις διαδικασίες και τους κανόνες τόσο της ΕΕ όσο και του ΗΒ που θα ισχύουν μετά το Brexit, ιδίως αν μέχρι στιγμής έχουν μικρή ή καθόλου πείρα στις εμπορικές συναλλαγές με τρίτες χώρες.

2.4 Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας (2018)

- **Ενέργειες για την υποστήριξη των Κλάδων Ενδιαφέροντος**

A/A	Κλάδοι Ενδιαφέροντος	Τρόπος υποστήριξης
1	Τρόφιμα - ποτά	<ul style="list-style-type: none">• Παροχή αιγίδας και υποστήριξης σε ελληνική συμμετοχή, οργανωθείσα από την εταιρεία Reco Exports, στην Natural & Organic Products Europe, 22-23/4/2018• Μελέτη για την αγορά ιχθύων και θαλασσινών στο Ηνωμένο Βασίλειο
2	Προσέλκυση επενδύσεων/ ενημέρωση ξένων επενδυτών	<ul style="list-style-type: none">• Παρουσίαση Γραφείου ΟΕΥ για το ελληνικό πρόγραμμα Golden Visa στο Global Investment Immigration Summit London (21-22/6/2018)• Διοργάνωση, σε συνεργασία με City of London Corporation, εκδήλωσης για την ελληνική οικονομία και την προσέλκυση επενδύσεων στο πλαίσιο της επίσκεψης του ΠΘ κ. Αλ. Τσίπρα – Ομιλία Έλληνα ΠΘ σε επενδυτές του χρηματοπιστωτικού κλάδου στο City του Λονδίνου (26/6/2018)
3	Υπηρεσίες/Τουρισμός	<ul style="list-style-type: none">• Παροχή υποστήριξης σε εκδήλωση για την προώθηση του Ιατρικού Τουρισμού στην Ελλάδα από το International Health Tourism Centre και την ΕΛΙΤΟΥΡ (Λονδίνο, 23/11/2018)

- **Δράσεις που πραγματοποιήθηκαν για προσέλκυση Επενδύσεων και επιχειρηματική συνεργασία**

Το Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου συνέδραμε στη διοργάνωση ή συμμετείχε στις ακόλουθες δράσεις:

- Ετήσιο Road Show Χρηματιστηρίου Αθηνών στο Λονδίνο (19-20/9/2018)
- Εκδήλωση Ελληνοβρετανικού Επιμελητηρίου για τις Επενδυτικές Ευκαιρίες στον Ενεργειακό Κλάδο στην Ελλάδα (Λονδίνο, 22/11/2018) (βλ. έγγραφό μας 2700/4484/27.11.2018)

- **Λοιπές δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών**

Έρευνες Αγοράς

- Μελέτη για την αγορά ιχθύων και θαλασσινών στο Ηνωμένο Βασίλειο
- Μελέτη για την αγορά καλλυντικών στο ΗΒ
- Σειρά ενημερωτικών σημειωμάτων για επιπτώσεις Brexit στην βρετανική οικονομία και στις ελληνικές εξαγωγές

Ενημέρωση Επιχειρήσεων

- Πραγματοποίηση ενημερωτικών συναντήσεων με 25 περίπου ελληνικές εταιρείες που επισκέφθηκαν το γραφείο μας προκειμένου να επεκτείνουν την επιχειρηματική δραστηριότητά τους στο Ηνωμένο Βασίλειο
- Απάντηση - ενημέρωση σε 268 αιτήματα Ελληνικών επιχειρήσεων που ενδιαφέρθηκαν για την εξαγωγική τους επέκταση στην αγορά του ΗΒ και καταγράφηκαν στο σύστημα ISO.
- Απάντηση - ενημέρωση σε 10 περίπου Βρετανικές εταιρίες που ενδιαφέρθηκαν για συνεργασία με Ελληνικές επιχειρήσεις ή δραστηριοποίηση στην Ελλάδα.

Συνέδρια, εκδηλώσεις προβολής

- Επίσκεψη στη Διεθνή Έκθεση “Speciality and Fine Food Fair” και συναντήσεις με τους εκπροσώπους των συμμετεχουσών ελληνικών εταιρειών.
- Επίσκεψη στη Διεθνή Έκθεση “London Wine Fair” και συναντήσεις με τους εκπροσώπους των συμμετεχουσών ελληνικών εταιρειών.
- Επίσκεψη στη Διεθνή Έκθεση «Pure London» και συναντήσεις με τους εκπροσώπους των συμμετεχουσών ελληνικών εταιρειών.

Συναντήσεις, συνεργασίες

- Συμμετοχή σε περίπου 40 ενημερωτικές συναντήσεις με Βρετανικές Κυβερνητικές Υπηρεσίες για θέματα σχετικά με Βρετανικές θέσεις επί θεμάτων, τα οποία αποτελούν αντικείμενο Συμβουλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΓΥ - Εμπόριο, ECOFIN, Συναντήσεις Υπουργών Γεωργίας, Μεταφορών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας κλπ) και αντίστοιχη ενημέρωση των Ελληνικών αρμοδίων Υπηρεσιών.
- Συμμετοχή σε περίπου 30 εκδηλώσεις – ημερίδες για το Brexit, την οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου, τις θέσεις της χώρας στις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και γενικότερα χρηματοοικονομικά θέματα.
- Επαφές με εκπροσώπους «δεξαμενών σκέψης» με δραστηριότητα στον οικονομικό τομέα και εκπροσώπους εταιρειών του χρηματοπιστωτικού τομέα.
- Συναντήσεις με Έλληνες στελέχη διεθνών εταιρειών του ενεργειακού τομέα και συνδρομή σε εκδηλώσεις του μη-κυβερνητικού φορέα Greek Energy Forum, με έδρα το Λονδίνο

- Συναντήσεις με στελέχη των Citigroup, Deutsche Bank, Bank of America-Merrill Lynch, Berenberg Bank και RBS, με αντικείμενο τις εξελίξεις στην ελληνική οικονομία

Ενημέρωση Υπηρεσίας και Φορέων

- Ενημέρωση της Κεντρικής Υπηρεσίας και άλλων αρμοδίων Υπουργείων και φορέων σε τακτική βάση για εξελίξεις στην Βρετανική οικονομία, την αγορά και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις, ειδικότερα μετά το δημοψήφισμα για το Brexit.

Εξυπηρέτηση πολιτών

- Πρόκειται για μεγάλο όγκο αλληλογραφίας (κυρίως ηλεκτρονικής) με θέματα Ελλήνων πολιτών που έχουν συναλλαγές στη Μ. Βρετανία ή Βρετανών πολιτών που έχουν αντίστοιχα συναλλαγές στην Ελλάδα. Ένας σημαντικός αριθμός Ελλήνων καταφεύγει στην υπηρεσία μας με θέματα εξαπάτησης από Βρετανικές εταιρίες μέσω διαδικτύου. Από πλευράς Βρετανικών αιτημάτων πρόκειται για δεκάδες αιτήματα για πληροφόρηση που σχετίζονται κυρίως με θέματα που αφορούν επαφές με τις ελληνικές αρχές (εφορίες, προϋποθέσεις και διαδικασίες άσκησης επαγγέλματος, μεταφοράς χρημάτων κλπ). και τα οποία απαντώνται, κυρίως, ηλεκτρονικά.

3. Συμπεράσματα – προτάσεις

3.1 Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

Η βρετανική αγορά είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη και ανταγωνιστική και η προσέγγισή της απαιτεί μεθοδικότητα. Παρότι τα παραδοσιακά ελληνικά προϊόντα είναι γνωστά, υπολείπονται από τα ομοειδή των βασικών ανταγωνιστών στις τεχνικές προώθησης και πώλησης.

Η στήριξη των προϊόντων που έχουν παρουσία στην αγορά είναι επιβεβλημένη προκειμένου να αντιμετωπισθεί η υποχώρηση των μεριδίων αγοράς. Πέραν των παραδοσιακών μεθόδων προβολής, σημαντικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η χρησιμοποίηση νέων πρωτοποριακών-καινοτόμων συσκευασιών στα παραδοσιακά προϊόντα και η εισαγωγή νέων προϊόντων, τα οποία θα διευρύνουν τα μερίδια αγοράς. Σημαντικό ρόλο στην αύξηση των ελληνικών εξαγωγών μπορεί να διαδραματίσει επίσης η ποιοτική διαφοροποίηση των εξαγωγίμων προϊόντων και η προβολή αυτής.

Τομείς που παρουσιάζουν ενδιαφέρον και μπορούν να αποτελέσουν στόχους για τις ελληνικές εξαγωγές περιλαμβάνουν:

- ✚ Τρόφιμα και ποτά
- ✚ Φάρμακα
- ✚ Καλλυντικά και Προϊόντα προσωπικής υγιεινής
- ✚ Οικοδομικά υλικά
- ✚ Προϊόντα αλουμινίου, χαλκού και σιδήρου
- ✚ Πλαστικά
- ✚ Εφαρμογές λογισμικού

Η αποχώρηση του Η.Β. από την Ε.Ε. θα μπορούσε ενδεχομένως να έχει αρνητικό αντίκτυπο στο διμερές εμπόριο αγαθών. Μια ισχυρή μείωση των ελληνικών εξαγωγών θα επέφερε αισθητή μείωση του ονομαστικού ΑΕΠ της Ελλάδας. Στο εμπόριο αγαθών, ισχυρές επιπτώσεις θα αναμένονταν μόνο στην περίπτωση εισαγωγής δασμών και τελωνειακών ελέγχων (επαναφορά σε καθεστώς ΠΟΕ). Στον τομέα υπηρεσιών, ο τουρισμός και η ναυτιλία αποτελούν τους δύο βασικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας που ενδεχομένως επηρεαστούν αρνητικά από το Brexit. Ο ανταγωνισμός των ελληνικών προϊόντων στα **τρόφιμα και ποτά** (τα οποία καλύπτουν ποσοστό 30% περίπου των εξαγωγών μας στο Η.Β.) προέρχεται,

- Για τα **φρέσκα φρούτα και λαχανικά**, κυρίως από Ισπανία και δευτερευόντως από Ιταλία και Γαλλία
- **Γαλακτοκομικά** από Γερμανία, Γαλλία, Δανία και από την εγχώρια παραγωγή
- **Αλιεύματα και προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας** από Γαλλία και Τουρκία
- **Ελαιόλαδο και ελιές** από Ισπανία και Ιταλία

- **Κρασί** από Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Χιλή, Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία και ΗΠΑ

Στον κλάδο του **τουρισμού** η χώρα μας είναι από τους πιο δημοφιλείς προορισμούς αναψυχής των βρετανών και δέχεται κάθε χρόνο περίπου τα 2,5-3 εκατ. επισκέπτες από το Η.Β. Το Η.Β. κατατάσσεται στη δεύτερη θέση, τόσο σε όρους τουριστικών αφίξεων όσο και εισπράξεων. Οι βασικοί δίαυλοι μέσω των οποίων είναι δυνατό να επηρεαστεί ο ελληνικός τουριστικός κλάδος από το Brexit, περιλαμβάνουν τη μείωση του πραγματικού εισοδήματος των νοικοκυριών στο Η.Β. ως αποτέλεσμα π.χ. μόνιμης απώλειας προϊόντος-εισοδήματος, σε συνδυασμό με άνοδο του πληθωρισμού και υποτίμηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας της στερλίνας έναντι του ευρώ.

Στον τομέα της **ναυτιλίας**, παραδοσιακά, η ελληνική ναυτιλία είχε ισχυρή παρουσία στο Η.Β. Περίπου 60 ελληνικές εταιρίες διαθέτουν γραφεία αντιπροσώπευσης στο Λονδίνο τα οποία δραστηριοποιούνται τόσο προς την βρετανική όσο και την διεθνή αγορά. Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα είχε επιτύχει μερικό επαναπατρισμό ναυτιλιακών εταιρειών μέσω κινήτρων, αλλά και δυσμενών αλλαγών στο βρετανικό φορολογικό καθεστώς (non-doms). Στο πλαίσιο των μετά την Έξοδο σχέσεων, ο τομέας βρίσκεται στην κορυφή του ενδιαφέροντος, από βρετανικής πλευράς, καθώς το City προσφέρει ένα μεγάλο πλέγμα χρηματοδοτικών, ασφαλιστικών και νομικών υπηρεσιών προς τη ναυτιλία, τις οποίες επιθυμεί να συνεχίσει να παράσχει όσο το δυνατόν απρόσκοπτα.

Αντίθετα, ευκαιρίες θα μπορούσαν να παρουσιαστούν στο ενδεχόμενο ενός «σκληρού» Brexit, ιδίως στον κλάδο υπηρεσιών, καθώς, σε μια τέτοια περίπτωση, πολλές εταιρείες με έδρα το ΗΒ θα πρέπει να ιδρύσουν θυγατρικές σε χώρες της ΕΕ και να μετακινήσουν προσωπικό σε αυτές τις χώρες για να είναι σε θέση να συνεχίσουν να παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές σε πελάτες εντός ΕΕ. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι ο κλάδος χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, ο ασφαλιστικός κλάδος και ο κλάδος υποστηρικτικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις.

Πίνακας 31: Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1	Τρόφιμα - ποτά	Ο τομέας των τροφίμων - ποτών παρουσιάζει ενδιαφέρον.
2	Προσέλκυση επενδύσεων/ ενημέρωση ξένων επενδυτών	Διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων με εκπροσώπους εταιρειών που ενδιαφέρονται για άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα, ειδικότερα κατά την επίσκεψη εκπροσώπων της Κυβέρνησης στο Λονδίνο.
3	Υπηρεσίες/Τουρισμός	Για τον τομέα αυτό οργανώνονται πολλαπλές εκδηλώσεις από το εδώ γραφείο του ΕΟΤ που θεωρούνται επαρκείς.

3.2 Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων

Στον τομέα των επενδύσεων, πρέπει να συνεκτιμηθεί ότι το Λονδίνο αποτελεί το μεγαλύτερο χρηματοοικονομικό κέντρο του κόσμου. Η παρουσίαση των επενδυτικών ευκαιριών και δυνατοτήτων της χώρας μας, τόσο σε ό,τι αφορά το δημόσιο τομέα και το πρόγραμμα Αξιοποίησης της Περιουσίας του Δημοσίου όσο και σε ό,τι αφορά ιδιωτικά επενδυτικά σχέδια, εφόσον πραγματοποιείται εδώ, ουσιαστικά απευθύνεται ή πρέπει να απευθύνεται στη διεθνή επενδυτική κοινότητα και όχι μόνο στη βρετανική αγορά.

Δεδομένης της θέσης του Λονδίνου ως διεθνούς χρηματοοικονομικού κέντρου, είναι χρήσιμη η πραγματοποίηση τουλάχιστον μίας ετήσιας εκδήλωσης για την παρουσίαση του προγράμματος ιδιωτικοποιήσεων ή των ευκαιριών επενδύσεων σε επιλεγμένο βρετανικό κοινό.

Η ετήσια εκδήλωση που οργανώνει στο Λονδίνο το Ελληνοβρετανικό Επιμελητήριο καλύπτει ένα σημαντικό ακροατήριο κάθε χρόνο και θεωρείται σημαντική εκδήλωση για την γενική ενημέρωση επενδυτών σχετικά με τις ευκαιρίες που παρουσιάζει η Ελλάδα και το διαμορφούμενο κλίμα.

Κάθε χρόνο πραγματοποιείται στο Λονδίνο Road Show του ΧΑΑ για την προώθηση των εταιρειών μελών του στην εδώ αγορά. Οι εκδηλώσεις αυτές λαμβάνουν αρκετή δημοσιότητα και παρακολουθούνται από σημαντικό αριθμό στελεχών χρηματιστηριακών οργανισμών του Λονδίνου αλλά και δημοσιογράφους, ενώ συνήθως παρευρίσκεται και εκπρόσωπος της Κυβέρνησης

Το Γραφείο συνδράμει στην διοργάνωση των εκδηλώσεων αυτών και ειδικότερα στην οργάνωση επιμέρους συναντήσεων επενδυτών με τους εκπροσώπους της ελληνικής Κυβέρνησης.

Το ενδιαφέρον που έχει εκδηλωθεί, μέχρι στιγμής, επικεντρώνεται στον κλάδο υγείας με την εξαγορά μονάδων υγείας και φαρμακευτικών εταιρειών, στον κλάδο διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, ιδίως τουριστικών ακινήτων, καθώς και στον χρηματοοικονομικό, ιδίως στον κλάδο διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Πίνακας 32: Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από το Ηνωμένο Βασίλειο

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1	Υγεία	Ευκαιρίες λόγω αναδιάρθρωσης του κλάδου και γενικότερων τάσεων
2	Ακίνητη Περιουσία / Τουρισμός	Ευκαιρίες σε υπάρχουσες ξενοδοχειακές μονάδες για επέκταση ή εξυγίανση και σε ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού
3	Χρηματοοικονομικός Τομέας	Ευκαιρίες στον τομέα διαχείρισης NPL

3.3 Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας

Η εκπόνηση ενός συνολικού εθνικού σχεδίου προβολής και προώθησης των προϊόντων στην αγορά του Η.Β. μπορεί να επιφέρει πολλαπλασιαστικά θετικά αποτελέσματα στο διμερές ισοζύγιο. **Προς την κατεύθυνση αυτή το Γραφείο μας κρίνει ότι απαιτείται συντονισμένη εξαγωγική προσπάθεια και για το λόγο αυτό εισηγούμεθα τον προγραμματισμό και την υλοποίηση ενός δυναμικού πολυετούς σχεδίου προώθησης των ελληνικών προϊόντων που θα στηρίζεται στο συντονισμό κράτους, φορέων και παραγωγών, με την παράλληλη αξιοποίηση κοινοτικών προγραμμάτων.**

Λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις της χώρας και της ρευστότητας του οικονομικού περιβάλλοντος που προβλέπεται για το 2019/2020 λόγω της πορείας του ΗΒ προς την Έξοδο από την ΕΕ, κρίνουμε σκόπιμο ότι πιθανές ειδικές εκδηλώσεις για την προβολή της οικονομίας γενικά είτε κάποιων κλάδων ειδικότερα, θα πρέπει να είναι κατά το δυνατόν στοχευμένες ως προς το θέμα και το κοινό στο οποίο απευθύνονται.

Οι επιχειρηματικές αποστολές, στον τομέα των εξαγωγών, δεν αποτελούν τον προσφορότερο τρόπο ανάπτυξης συνεργασιών στη βρετανική αγορά. Αντίθετα, μεγαλύτερα οφέλη μπορεί να αποφέρει η, κατά προτίμηση κεντρικά οργανωμένη, συμμετοχή σε επιλεγμένες κλαδικές εκθέσεις. Θετικά αποτελέσματα, επίσης, αποφέρει η διοργάνωση εκδηλώσεων προώθησης συγκεκριμένων κλάδων/προϊόντων, σε συνεργασία, κατά προτίμηση, με τους κλαδικούς φορείς εκπροσώπησης τους στην Ελλάδα. Οι εκδηλώσεις για την προώθηση του ελληνικού κρασιού στη βρετανική αγορά που πραγματοποιήθηκαν τα προηγούμενα έτη, σε ετήσια βάση, αποτελούν παράδειγμα που θα μπορούσε να υιοθετηθεί και για άλλα προϊόντα ή κλάδους.

Προκειμένου οι ελληνικές επιχειρήσεις να αποκτήσουν συγκριτικό πλεονέκτημα στην άκρως ανταγωνιστική βρετανική αγορά και μελετώντας τις καταναλωτικές τάσεις των βρετανών καταναλωτών, εισηγούμαστε την προβολή της μοναδικότητας της ελληνικής παραγωγής στους διάφορους κλάδους τροφίμων και ποτών (π.χ. τυροκομικά προϊόντα, κρασί, λάδι, ελιές). Όπως αναφέρεται και σε εξειδικευμένες έρευνες του Γραφείου μας, η ενισχυμένη τάση για υγεία και ευεξία τροφοδοτεί τη ζήτηση για λιγότερο επεξεργασμένα ή/και βιολογικά προϊόντα διατροφής και κατά συνέπεια ευνοεί τις εισαγωγές ελληνικών προϊόντων, των οποίων η ελληνική προέλευση είναι συνυφασμένη με φυσικά συστατικά της μεσογειακής διατροφής.

Επίσης, η επίσκεψη στο σουπερμάρκετ στη διάρκεια του εργασιακού διαλείμματος αποτελεί συνήθεια για τους Βρετανούς καταναλωτές. Κατά συνέπεια, καλούμαστε να αναδείξουμε την υψηλή θρεπτική αξία των ελληνικών τροφίμων. Παράλληλα, η κυρίαρχη τάση για υγιεινά, αλλά και πρακτικά, φαγητά για το δρόμο (food-to-go), προσφέρει μεγάλες ευκαιρίες διείσδυσης, αν προωθήσουμε στην αγορά προϊόντα σε μικρές, θρεπτικές, αλλά και πρακτικές συσκευασίες. Οι καταναλωτές

αναζητούν όλο και περισσότερο υγιεινές επιλογές (πχ τυροκομικών σνακ), τα οποία όμως παράλληλα να είναι και γευστικά. Οι Βρετανοί καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν το αντίτιμο για προϊόντα premium υψηλής ποιότητας, ενώ είναι δεκτικοί σε γευστικές δοκιμές.

Επιπρόσθετα, αναπόσπαστο κομμάτι της ελληνικής στρατηγικής θα πρέπει να είναι η οικοδόμηση σχέσης μεταξύ του προϊόντος και της επωνυμίας μέσω της «εκπαίδευσης των βρετανών καταναλωτών» για τον παραδοσιακό τρόπο παραγωγής των ελληνικών παραδοσιακών τοπικών ποικιλιών. Οι Βρετανοί καταναλωτές θεωρούν πολύ σημαντική την παράδοση και τη διαδικασία της μεθόδου παραγωγής των τροφίμων και αναζητούν να τη γνωρίσουν μέσω βιωματικών εμπειριών. **Το εμπειρικό μάρκετινγκ μπορεί να παίξει καταλυτικό ρόλο στην αναγνωρισιμότητα του «Brand Name Ελλάδα», η οποία θα προσδώσει συνέπεια και συνέγεια στις ελληνικές εξαγωγές.**

Στον τομέα του κρασιού, ο ανταγωνισμός στη βρετανική αγορά οίνου είναι ιδιαίτερα έντονος και θα ενταθεί ακόμα περισσότερο λόγω της Εξόδου του ΗΒ από την ΕΕ. Για τη διατήρηση του μεριδίου και περαιτέρω ανάπτυξή του **θα απαιτηθεί ένα πολυετές σχέδιο προώθησης του ελληνικού οίνου στη βρετανική αγορά** με τη χρησιμοποίηση εξειδικευμένων τεχνικών marketing, πραγματοποίηση οιογευσιγνωσιών σε τακτά διαστήματα, χρηματοδότηση επισκέψεων αγοραστών και influencers σε ελληνικά οινοποιεία στην Ελλάδα, συσχέτιση του ελληνικού οίνου με το ευρύτερο τουριστικό και πολιτιστικό προϊόν που προσφέρει η Ελλάδα. Η πραγματοποίηση μιας ετήσιας εκδήλωσης οιογευσιγνωσίας για επαγγελματίες όπως έγινε κατά την περίοδο 2014-2017 είχε θετική αποδοχή τόσο στο κοινό που απευθύνθηκε, όσο και στους εδώ εισαγωγείς ελληνικού οίνου. Κρίνεται ότι μια τέτοια εκδήλωση μπορεί να αποτελέσει τη βάση της εκστρατείας προώθησης στη βρετανική αγορά και να πλαισιώνεται από παρεμφερείς προωθητικές ενέργειες, όπως αυτές που αναφέρθηκαν παραπάνω. Η συμμετοχή σε εκθέσεις, όπως η London Wine Fair, μπορεί, επίσης, να συμβάλλει θετικά στο στόχο αυτό.

Επίσης, η αυξανόμενη προτίμηση του βρετανικού κοινού για ηλεκτρονικές αγορές αναμένεται να ενισχύσει τις πωλήσεις ελληνικών προϊόντων διατροφής στο ΗΒ. Τα ηλεκτρονικά καταστήματα παρέχουν την ευκαιρία μεγαλύτερης πληροφόρησης για τα προϊόντα καθώς και διαφορετικών επιλογών, ενώ δίνουν τη δυνατότητα εφαρμογής επαναλαμβανόμενων αγορών. Στον τομέα του κρασιού, για τους μικρούς παραγωγούς ενδείκνυται η εύρεση εισαγωγέα με ηλεκτρονικό κατάστημα που προσφέρει κρασιά από λιγότερο γνωστές χώρες. Τα ηλεκτρονικά καταστήματα αποτελούν ιδιαίτερα ενδιαφέροντα κανάλια λιανικής πώλησης για οίνους εξαιρετικής ποιότητας, καθώς προσφέρουν χώρο για την παροχή πληροφοριών για το προϊόν, όπως την ιστορία του οινοποιείου ή τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του προϊόντος.

Εν κατακλείδι, οι ελληνικές επιχειρήσεις, προκειμένου να αναπτύξουν την εξαγωγική τους δραστηριότητα στο ΗΒ, θα πρέπει να προσφέρουν ένα μοναδικό, θελκτικό, πρακτικό και αναγνωρίσιμο προϊόν στους καταναλωτές, προβάλλοντας την υψηλή ποιότητα, την υγεία και την αυθεντικότητα των ελληνικών προϊόντων, συνδυασμένη με το «Brand Name Ελλάδα».

Το Γραφείο μας, από την πλευρά του, θα προβαίνει στην κατά το δυνατόν τακτικότερη επικαιροποίηση των ερευνών αγοράς και των πληροφοριών σχετικά με της δραστηριοποιούμενες στην αγορά επιχειρήσεις, καθώς είναι τα συνηθέστερα στοιχεία πληροφόρησης που αναζητούν οι ελληνικές επιχειρήσεις.

4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

4.1 Αναλυτικά στατιστικά στοιχεία

Πίνακας 33: Εξαγωγές Ελλάδας στο ΗΒ, 8-ψήφια δασμ. κλάση, 2017-2018

8ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2018		2017		Μεταβολή 2018/2017
	Αξία σε £	% στο σύνολο	Αξία σε £	% στο σύνολο	
30049000 - Φάρμακα που αποτελούνται από προϊόντα αναμειγμένα ή μη αναμειγμένα, παρασκευασμένα για θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς, που παρουσιάζονται με μορφή δόσεων ή είναι συσκευασμένα για τη λιανική πώληση	104.955.038	11,6%	90.030.877	10,2%	17%
74111010 - Σωλήνες από χαλκό καθαρισμένο, ευθείς	54.182.188	6,0%	47.762.500	5,4%	13%
04069032 - Φέτα	44.652.230	4,9%	45.653.738	5,2%	-2%
85444999 - Ηλεκτρικοί αγωγοί για τάση 1.000 V, μονωμένοι, μη εφοδιασμένοι με τεμάχια σύνδεσης	21.762.373	2,4%	15.620.616	1,8%	39%
04031011 - Γιαούρτια με λιπαρά κάτω του 3 %	20.912.942	2,3%	21.474.228	2,4%	-3%
27101245 - Ελαφρά λάδια και παρασκευάσματα, Με αριθμό οκτανίων (RON) ίσο ή μεγαλύτερο του 95, αλλά μικρότερο του 98	18.079.057	2,0%	12.715.175	1,4%	42%
08061010 - Σταφύλια, νωπά, επιτραπέζια	17.395.400	1,9%	28.723.181	3,3%	-39%
19012000 - Μείγματα και ζυμάρια για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας της κλάσης 1905	17.052.426	1,9%	14.831.819	1,7%	15%
85444995 - Ηλεκτρικοί αγωγοί για τάση > 80 V αλλά <1.000 V, μονωμένα, μη εφοδιασμένα με τεμάχια σύνδεσης	16.819.294	1,9%	22.851.963	2,6%	-26%
33049900 - Παρασκευάσματα ομορφιάς ή μακιγιάζ και παρασκευάσματα για τη φροντίδα του δέρματος	16.053.040	1,8%	9.922.889	1,1%	62%
27101921 - Ειδικό καύσιμο αεριοθωμένων	15.664.628	1,7%			
20057000 - Ελιές	15.025.779	1,7%	15.595.112	1,8%	-4%
76020090 - Απορρίμματα και θραύσματα αργιλίου (σκραπ)	14.600.944	1,6%	11.423.218	1,3%	28%
21069098 - Παρασκευάσματα διατροφής, που περιέχουν, κατά	14.571.391	1,6%	14.033.051	1,6%	4%

βάρος, > = 1,5% λιπαρές ύλες που προέρχονται από το γάλα, > = 5% σακχαρόζη ή ισογλυκόζη, > 5% γλυκόζη					
08062010 - Σταφίδα μαύρη κορινθιακή	11.723.296	1,3%	13.807.342	1,6%	-15%
85446010 - Ηλεκτρικοί αγωγοί για τάση > 1.000 V, μονωμένοι,	9.692.044	1,1%	3.698.944	1,0%	162%
04031013 - Γιαούρτια με λιπαρά άνω του 3 % αλλά κάτω του 6%	8.479.521	0,9%	8.541.677	1,0%	-1%
04039011 - Βουτυρόγαλα, πηγμένο γάλα και πηγμένη κρέμα γάλακτος, κεφίρ και άλλα γάλατα και κρέμες που έχουν υποστεί ζύμωση ή οξίνιση σε στερεά μορφή, χωρίς ζάχαρη, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες <= 1,5% (εκτός από γιαούρτι)	6.702.316	0,7%	5.141.251	0,9%	30%
19059080 - Πίτσες και άλλα προϊόντα ζαχαροπλαστικής, που δεν έχουν υποστεί ζύμωση	6.486.465	0,7%	7.740.143	0,9%	-16%
20089774 - Μείγματα φρούτων	6.368.221	0,7%	5.802.490	0,7%	10%
30043900 - Φάρμακα που περιέχουν ορμόνες ή στεροειδή που χρησιμοποιούνται ως ορμόνες αλλά όχι αντιβιοτικά, σε δοσομετρημένες δόσεις	6.257.888	0,7%	5.088.107	0,9%	23%

Πηγή: HMRC, www.uktradeinfo.com, Επεξεργασία Γρ. ΟΕΥ Λονδίνου

Πίνακας 34: Εισαγωγές Ελλάδας από το ΗΒ, 2017-2018 (8ψήφια δασμ. κλάση)

	2018		2017		Μεταβολή 2018/2017
	Αξία	% στο σύνολο	Αξία	% στο σύνολο	
8ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
27090090 - Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά, ακατέργαστα (με εξαίρεση συμπυκνώματα φυσικού αερίου)	99.579.118	8,51%	0	0,00%	
30049000 - Φάρμακα που αποτελούνται από προϊόντα αναμειγμένα ή μη αναμειγμένα, παρασκευασμένα για θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς, που παρουσιάζονται με μορφή δόσεων ή είναι συσκευασμένα για τη λιανική πώληση	64.491.858	5,51%	54.917.716	5,60%	17%
27101964 - Καύσιμα από ασφαλτούχα υλικά με περιεκτικότητα σε θείο > 0,1% αλλά <= 1% κατά βάρος	45.846.885	3,92%	43.324.081	4,40%	6%
22083071 - Σκωτσέζικο ούισκι, σε δοχεία με περιεκτικότητα <= 2 λίτρα	35.458.350	3,03%	40.791.907	4,10%	-13%
85171200 - Τηλέφωνα για κυψελοειδή δίκτυα "κινητά τηλέφωνα" ή για άλλα ασύρματα δίκτυα	30.848.073	2,64%	29.267.243	3,00%	5%
72041000 - Απορρίμματα και θραύσματα από χυτοσίδηρο (εκτός από ραδιενεργά)	20.138.708	1,72%	0	0,00%	
76041010 - Ράβδοι και είδη καθορισμένης μορφής από αργίλιο όχι σε κράμα	18.927.547	1,62%	15.548.206	1,60%	22%
87034010 - Αυτοκίνητα και άλλα μηχανοκίνητα οχήματα για τη μεταφορά <10 ατόμων	18.924.094	1,62%	16.093.823	1,60%	18%
30021500 - Ανοσολογικά προϊόντα, συσκευασμένα σε μετρικές δόσεις ή σε μορφές ή συσκευασίες για τη λιανική πώληση	15.211.671	1,30%	17.917.522	1,80%	-15%
34022090 - Παρασκευάσματα πλυσίματος, συμπεριλ. βοηθητικά παρασκευάσματα για πλύσιμο και παρασκευάσματα καθαρισμού για τη λιανική πώληση	14.621.979	1,25%	13.433.783	1,40%	9%
85234920 - Δίσκοι για συστήματα ανάγνωσης λέιζερ (εκτός DVDs)	13.717.460	1,17%	17.954.140	1,80%	-24%
22085011 - Τζιν & Τζινέβρα, σε δοχεία με περιεκτικότητα <= 2 λίτρα	12.580.710	1,08%	10.229.450	1,00%	23%

87032210 - Αυτοκίνητα και άλλα μηχανοκίνητα οχήματα για τη μεταφορά <10 ατόμων, με εμβολοφόρο κινητήρα εσωτερικής καύσης με ανάφλεξη με σπινθήρα	12.277.997	1,05%	11.778.185	1,20%	4%
89039210 - Θαλάσσια σκάφη με κινητήρα και μηχανοκίνητα σκάφη, για αναψυχή ή αθλητισμό (εκτός των εξωλέμβιων μηχανοκίνητων σκαφών)	12.006.606	1,03%	1.859.023	0,19%	546%
87033219 - Αυτοκίνητα και άλλα μηχανοκίνητα οχήματα, για τη μεταφορά <10 ατόμων, με κινητήρα μόνο πετρελαιοκίνητο, με κυλινδρισμό> 1,500 cm ³ αλλά <= 2,500 cm ³ , καινούργια	11.813.175	1,01%	14.639.842	1,50%	-19%
49019900 - Βιβλία, φυλλάδια και παρόμοια έντυπα	11.413.941	0,98%	11.823.739	1,20%	-3%
27101968 - Καύσιμα από ασφαλτούχα υλικά, με περιεκτικότητα σε θείο> 1% κατά βάρος	10.951.594	0,94%	0	0,00%	
39011090 - Πολυαιθυλένιο με ειδικό βάρος <0,94, σε πρωτογενείς μορφές	10.657.417	0,91%	3.325.470	0,34%	220%
30022000 - Εμβόλια για την ιατρική	9.586.253	0,82%	16.697.409	1,70%	-43%
85389099 - Μέρη που προορίζονται αποκλειστικά ή κύρια για τις συσκευές για τη διακοπή, κατανομή, προστασία, διακλάδωση, συναρμογή ή σύνδεση των ηλεκτρικών κυκλωμάτων	9.041.685	0,77%	7.495.103	0,80%	21%

Πηγή: UK Trade Info,
Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Λονδίνου

Πίνακας 35: Διμερές Εμπόριο Υπηρεσιών: Εισπράξεις του ΗΒ από Ελλάδα, 2017-2018

	2018		2017		Μεταβολή 2018/2017
	Αξία (εκ. £)	% στο σύνολο	Αξία (εκ. £)	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση ΒΡΜ6					
S - Σύνολο: Υπηρεσίες	1.455	100%	1.441	100%	1%
SA - Υπηρεσίες μεταποίησης σε φυσικές εισροές που ανήκουν σε άλλους	..		1	0%	
SB - Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής μ.α.ε.	5	0%	6	0%	-17%
SC - Μεταφορές	466	32%	464	32%	0%
SD - Ταξιδιωτικές Υπηρεσίες	192	13%	189	13%	2%
SE - Κατασκευαστικές Υπηρεσίες	..		0	0%	
SF - Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	33	2%	27	2%	22%
SG - Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	352	24%	339	24%	4%
SH - Τέλη για τη χρήση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας	55	4%	71	5%	-23%
SI - Υπηρεσίες Τηλεπικοινωνιών, ηλεκτρονικών υπολογιστών και πληροφορικής	149	10%	98	7%	52%
SJ - Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	157	11%	219	15%	-28%
SK - Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες	..		7	0%	
SL - Κυβέρνηση αγαθά και υπηρεσίες n.i.e.	..		20	1%	

Πηγή: ONS,

Επεξεργασία: Γρ. ΟΕΥ Λονδίνου

Πίνακας 36: Διμερές Εμπόριο Υπηρεσιών: Πληρωμές του ΗΒ προς Ελλάδα, 2017-2018

	2018		2017		Μεταβολή 2018/2017
	Αξία (εκατ. λίρες)	% στο σύνολο	Αξία (εκατ. λίρες)	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση BPM6					
S - Σύνολο: Υπηρεσίες	3.062	100%	2.858	100%	7%
SA - Υπηρεσίες μεταποίησης σε φυσικές εισροές που ανήκουν σε άλλους	0		0	0%	
SB - Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής μ.α.ε.	0	0%	0	0%	
SC - Μεταφορές	651	21%	577	20%	13%
SD - Ταξιδιωτικές Υπηρεσίες	2.156	70%	2.083	73%	4%
SE - Κατασκευαστικές Υπηρεσίες	0		0	0%	
SF - Υπηρεσίες ασφάλισης και συνταξιοδότησης	0	0%	0	0%	#DIV/0!
SG - Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	43	1%	40	1%	8%
SH - Τέλη για τη χρήση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας	3	0%	2	0%	50%
SI - Υπηρεσίες Τηλεπικοινωνιών, ηλεκτρονικών υπολογιστών και πληροφορικής	48	2%	26	1%	85%
SJ - Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	42	1%	53	2%	-21%
SK - Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες	1		1	0%	
SL - Κυβέρνηση αγαθά και υπηρεσίες n.i.e.	118		76	3%	

Πηγή: ONS,

Επεξεργασία: Γρ. ΟΕΥ Λονδίνου

4.2 Χρήσιμες διευθύνσεις

1. Ελληνικές Αρχές – Ελληνική Κοινότητα

Ελληνική Πρεσβεία

EMBASSY OF GREECE IN LONDON
1A Holland Park
London W11 3TP
Tel: +44 (0) 2072293850
Fax: +44 (0) 2072297221
Email: political@greekembassy.org.uk
Webpage: <http://www.mfa.gr/uk/en/>

Προξενικό Γραφείο

1A Holland Park
London W11 3TP
Tel: +44 (0) 2073135600
Fax: +44 (0) 2072433202
Email: consulate@greekembassy.org.uk
Webpage: <http://www.mfa.gr/uk/en/>
<http://www.mfa.gr/uk/en/the-embassy/sections/consular-office.html>

Εμπορικό Τμήμα

Economic & Commercial Section
1A Holland Park
London W11 3TP
Tel: +44 (0) 2077278860
Fax: +44 (0) 2077279934
Email: ecocom.london@mfa.gr
Webpage: www.agora.mfa.gr

Αρχιεπισκοπή Θυατειρών και Μεγάλης Βρετανίας

(πληροφορίες για την Ελληνική Κοινότητα στο Ηνωμένο Βασίλειο)
Thyateira House
5 Craven Hill
London W2 3EN
Tel: + 44 (0) 2077234787
Fax: + 44 (0) 207224 9301
Email: mail@thyateira.org.uk
Webpage: www.thyateira.org.uk

2. Βρετανικά Οικονομικά Υπουργεία, Υπηρεσίες και Ανεξάρτητες Αρχές

Department for Business, Energy and Industrial Strategy (BEIS)

1 Victoria Street, London SW1H 0ET
Tel.: 020 7215 5000, Fax: 020 72150105
<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-business-energy-and-industrial-strategy>

Department for International Trade

King Charles Street
Whitehall
London
SW1A 2AH United Kingdom
Tel.: 44 (0)20 7215 5000
<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-international-trade>

Companies House

(μητρώο βρετανικών επιχειρήσεων - έλεγχος στοιχείων τους)

Main Office

Crown way

Maindy

Cardiff

CF 14 3UZ

Tel.: 0870 3333636

<https://www.gov.uk/government/organisations/companies-house>

HM Treasury

1 Horse Guards Road

London SW1A 2HQ

Tel.: 020 72705000

<https://www.gov.uk/government/organisations/hm-treasury>

HM Revenue & Customs

(φορολογική υπηρεσία)

Somerset House, Strand

London WC2R 1LB

Tel.: 020 74387711

Fax: 020 74386494

<https://www.gov.uk/government/organisations/hm-revenue-customs>

Department for International Development (DFID)

1 Palace Street

London SW1E 5HE

Tel: 020 7023 0000

Fax: 020 7023 0019

Email: enquiry@dfid.gov.uk

<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-international-development>

Department of Environment, Food & Rural Affairs

Nobel House, 17 Smith Square

London SW1P 3JR

Tel.: 020 72386000

<https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-environment-food-rural-affairs>

Office for National Statistics

(Βρετανική στατιστική υπηρεσία)

1 Drummond Gate

London SW1V 2QQ

Tel.: 020 75335888

Fax: 020 75336224

[www.Statistics.gov.uk](http://www.statistics.gov.uk) / <http://www.ons.gov.uk/>

Food Standards Agency

(αρχή εποπτείας ποιότητας τροφίμων)

UK Headquarters

Food Standards Agency

Aviation House

125 Kingsway

London WC2B 6NH

Switchboard: 020 7276 8000

<http://www.food.gov.uk/>

The Financial Conduct Authority (πρώην Financial Services Authority)

(ανεξάρτητη αρχή εποπτείας χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών)

25 The North Colonnade

Canary Wharf,

London E14 5HS

Tel: +44 20 7066 1000

Fax: +44 20 7066 1099

www.fca.org.uk

Competition & Markets Authority

Victoria House

37 Southampton Row

London

WC1B 4AD

Tel.: +44 (0) 20 3738 6000

<https://www.gov.uk/government/organisations/competition-and-markets-authority>

The Trading Standards Institute and itsa Limited

1 Sylvan Court - Sylvan Way

Southfields Business Park

Basildon

Essex SS15 6TH

UK

<http://www.tradingstandards.uk/>

Intellectual Property Office

(Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας)

Concept House

Cardiff Road

Newport

South wales NP10 8QQ

Tel: +44 1633 813930

Fax: +44 1633 817777

Email: enquiries@ipo.gov.uk

<https://www.gov.uk/government/organisations/intellectual-property-office>

All Public Services in one place

<https://www.gov.uk/>

A-Z of Central Government

<https://www.gov.uk/government/organisations>

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια**British Chambers of Commerce in the UK (Ένωση Επιμελητηρίων)**

65, Petty France,

London SW1H 9EU

Tel: 0207 654 5800

Fax: 0207 654 5819

info@britishchambers.org.uk

www.britishchambers.org.uk

London Chamber of Commerce

33 Queen Street,

London EC4R 1AP

Tel.: 020 7248 4444

www.londonchamber.co.uk

Edinburgh Chamber of Commerce & Enterprise

27 Melville Street
Edinburgh EH3 7JF
Tel: 0131 477 7000
www.ecce.org

Birmingham Chamber of Commerce & Industry

75 Harbourne Road
Edgbaston
Birmingham B15 3DH
Tel: 0121 454 6171
www.bci.org.uk

Cardiff Chamber of Commerce & Industry

Suite 1 Second Floor
St David's House
Wood Street
Cardiff CF10 1ES
Tel: 029 2034 8280
www.cardiffchamber.co.uk

Northern Ireland Chamber of Commerce and Industry

22 Great Victoria Street, Belfast BT2 7BJ.
tel: +44 (0)28 9024 4113 fax: +44 (0)28 9024 7024
mail@northernirelandchamber.com
http://www.northernirelandchamber.com

4. Τράπεζες**Bank of England**

Threadneedle Str.
London EC2R 8AH
Tel.: 020 76014444
Fax: 020 76015460
e-mail: enquiries@bankofengland.co.uk,
www.bankofengland.co.uk

National Bank of Greece

Private Banking
75 King William Street
EC4N 7BE
London
Telephone: 0044 207 015 0600
Fax: 0044 207 015 0647

Alpha Bank London

66 Cannon Street,
LONDON EC4N 6EP
Tel.: 004420/7332 6767
Fax: 004420/7332 0010

E F G Eurobank Ergasias

108 Wigmore Street
London, W1U 3LR
Phone: 020 79738630
Fax: 020 79738632

Piraeus Bank S.A. London Branch

8th Floor, Tower 42, 25 Old Broad Street

London, EC2N 1PB

Phone:+44 (0) 20 7920 6000

Fax: +44 (0) 20 7256 9391

Bank of Cyprus UK

Tel: 0845 850 5555

or +44 20 8267 7343 (if you are calling from abroad)

Email: customerservice@bankofcyprus.co.uk

Central London Branch

27-31 Charlotte Street

London

W1T 1RP

North London Branch

PO Box 17484

87 Chase Side, London

N14 5WH

South London Branch

18-24 Brighton Road

Croydon

CR2 6AA

Birmingham Branch

123 Parade

Sutton Coldfield

B72 1PU

UK Banks directory

<http://www.bba.org.uk/about-us/member-list>

British Bankers Association (BBA)

<http://www.bba.org.uk/>

British Bankers Association (BBA) - Associates

<http://www.bba.org.uk/about-us/bba-associates>

5. Άλλοι οικονομικοί φορείς

Confederation of British Industry (CBI)

Centre point, 103 New Oxford St.

London WC1A 1DU

Tel.: 020 73797400

www.cbi.org.uk

London Stock Exchange

10 Paternoster Square

London EC4M 7LS

Tel.: 020 7797 1000 (κέντρο)

www.londonstockexchange.com

Hellenic Bankers Association - UK

The Hellenic Centre
16-18 Paddington Street
London W1U 5AS
hba@hellenicbankers.org.uk
<http://www.hellenicbankers.org.uk/>

Greek Shipping Cooperation Committee

The Baltic Exchange
38 St. Mary Axe
London EC3A 8BH
Tel.: 020 76264545
Fax: 020 76266464
e-mail: gsc@netcomuk.co.uk

British Hellenic Chamber of Commerce

25 Vas. Sophias Av.
Athens 10674 Greece
Tel: + 30 210 7210361 - 7210493
Fax: + 30 210 7212119
Email: info@bhcc.gr
www.bhcc.gr

6. Διοργανωτές Εκθέσεων**Trade Fairs and Exhibitions UK**

(κατάλογος του Συνδέσμου Διοργανωτών Εκθέσεων για τις εμπορικές εκθέσεις στο Η.Β.)
www.exhibitions.co.uk

Food Festivals UK

<http://www.thefestivalcalendar.co.uk/food-festivals-calendar.php>

UK Food Events

<http://www.foodloversbritain.com/foodevents>

7. Ξενοδοχεία στο κεντρικό Λονδίνο**HOLIDAY INN,**

T:+44 8719429110
3 Berkeley Street Piccadilly,
Mayfair, London,
W1J 8NE

Le Méridien Piccadilly

21 Piccadilly · London W1J 0BH ·
Phone: (44)(20) 7734 8000

The May Fair Hotel

Stratton Street,
London,
W1J 8LT,
United Kingdom
Main Switchboard: +44 20 7629 7777

Grosvenor House, A JW Marriott Hotel

Park Lane · London, W1K 7TN United Kingdom
<http://www.marriott.co.uk/hotels/travel/longh-grosvenor-house-a-jw-marriott-hotel/>

London Marriott Hotel Park Lane

140 Park Lane ·

London, England W1K 7AA

United Kingdom

<http://www.marriott.co.uk/hotels/travel/lonpl-london-marriott-hotel-park-lane/>

The Ritz London

150 Piccadilly

London

W1J 9BR

Direct Tel: +44 (0) 20 7300 2222

Direct Fax: +44 (0) 20 3283 8216

Email: reservations@theritzlondon.com

8. Διπλωματικές Αποστολές

Λίστα διπλωματικών αποστολών στο Ηνωμένο Βασίλειο

<https://www.gov.uk/government/publications/foreign-embassies-in-the-uk>

9. Βρετανικά ΜΜΕ**Οικονομικές Εφημερίδες****Financial Times**

1 Southwark Bridge, London SE1 9HL

Tel.: 020 78733000, Fax: 020 78733194

e-mail: news.desk@ft.com, website: www.ft.com

Editor: Andrew Gowers

Fax: 020 78733924

The Business (weekly)

PA News Centre, 292 Vauxhall Bridge Road, London SW1V 1AE

Tel.: 020 79610000, Fax: 020 79610101

e-mail: aneil@thebusiness.press.net

Editor-in-Chief: Andrew Neil

Οικονομικά Περιοδικά**The Economist**

25 St James's Street, London SW1A 1HG

Tel.: 020 78307000, Fax: 020 78392968

e-mail: inquiries@economist.com

www.economist.com

Editor: Bill Emmott

Tel.: 020 78307061

Τομεακά Περιοδικά**The Grocer**

William Reed Publishing Ltd

Broadfield Park, Crawley RH11 9RT

Tel.: 01293 613400

www.thegrocertoday.co.uk

The Business

22 Old Queen Street

London SW1H 9HP

Tel: +44 20 7961 0000

www.thebusiness.co.uk

Decanter

Broadway House, 2-6 Fulham Broadway
London SW6 1AA
Tel.: 020 76103929, Fax: 020 73858444
www.decanter.com

Wine International

Wilmington Publishing Ltd
6-8 Underwood Street, London N1 7JQ
Tel: 020 7549 2567, Fax: 020 75498632
www.wineint.com

Harpers

Highbury Business Road
Media House, Azalea Drive, Swanley, Kent BR8 8HU
Tel.: 01322 660070, (Editorial: 01322 611240)
Fax: 01322 611211, 01322 616305
www.harpers-wine.com

International Textiles

Benjamin Dent & Co Ltd
33 Bedford Place, London WC1B 5JU
Tel.: 020 76372211, Fax: 020 76372248
e-mail: itbd@itbd.co.uk,
www.itbd.co.uk

Τηλεόραση**British Broadcasting Television and Radio (BBC)**

Broadcasting House, London W1A 1AA
Tel.: 020 75804468
www.bbc.co.uk

CNN

(London Office)
16 Great Marlborough St.
London W1F 7HS
Tel.: 020 76931670
Fax: 020 76931552
e-mail: cnnlondon@turner.com

SKY

Sky Business Division
PO Box 1805, Livingston
West Lothian, EH54 0BY
Tel: - 08708 500 318, Fax: - 01506 48 47 00
Email: - sb2b@bskyb.com
Head of Business Division: Mr. Steve Storey
www.business.sky.com

BLOOMBERG - LONDON

3 Queen Victoria St,
London, EC4N 4TQ
Phone: 020-7330-7500, Fax: 020-7392-6666 (press releases)
www.bloomberg.co.uk